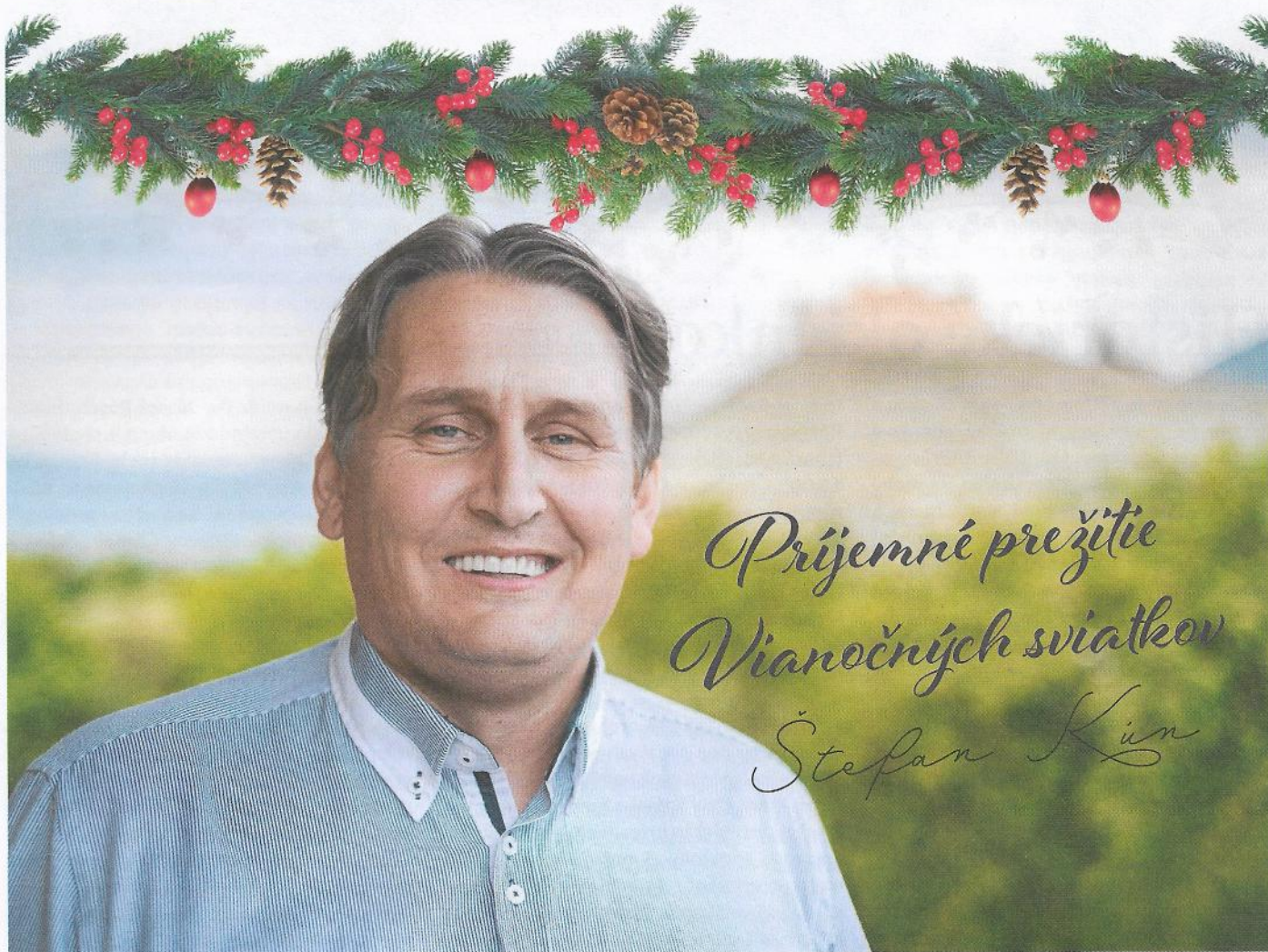

ŽIVOT POD HRADOM

Ročník XVIII. , Číslo 2, December 2023

*Príjemné prežitie
Vianočných sviatkov
Štefan Kun*

Vážení občania!

Dovoľte mi, aby som sa Vám prihovril po mojom prvom roku pôsobenia vo funkcii starostu obce. Mal som indície, že sa obec nenachádza v dobrom stave, či už z finančnej alebo technickej stránky. Po nástupe do funkcie starostu som však zistil, že finančná a tým pádom situácia v celej obci je ešte horšia, ako som predpokladal. Na obci robíme práce len v udržateľnom režime, nakoľko sú krátené príjmy z podielových daní a rovnako sa zvýšili náklady na chod obce ako aj obecného úradu. Už v prvom roku som musel pristúpiť aj k nepopulárnym rozhodnutiam, ako je zníženie počtu zamestnancov, obmedzenie investícií na rozvoj obce. Obec si však aj napriek tomu plnila úlohy patriace do jej kompetencií na štandardnej úrovni. Vybudovali sa stojiská pod nové kontajneri, spojzdnila sa váha na zbernom dvore, vyčistili sme koryto Krásnohorského potoka. Vylepšili sme vzhľad areálu kem-

pingu, opravili sa poškodené autobusové zastávky, dokončilo sa asfaltovanie Ulice osloboditeľov. V tomto roku taktiež prebehla rekonštrukcia budovy obecného úradu so spoluúčasťou obce, dokončilo sa oplatenie a osvetlenie Kultúrneho centra, postupne finišuje pasportizácia cintorína. Na cintoríne sa čiastočne obnovila aj dodávka vody. Celoročne sa snažíme o udržiavanie čistoty a poriadku na obecných priestranstvách. Dokončil sa chodník ku hradu a kolaudujeme vodojem postavený v roku 1987, kde som obviňovaný za nesúčinnosť zo strany Slovenského národného múzea. Postupne sa dopĺňajú a obnovujú Všeobecne záväzné nariadenia obce. Výzdobu obce pri každej príležitosti zabezpečuje a organizuje moja zástupkyňa, za čo jej ďakujem. Vymaľovali sa priestory kultúrneho domu. V auguste sme zorganizovali dni obce, kde sme zaznamenali vysokú návštevnosť a poctili nás aj pozvaní hostia z našich družobných obcí.

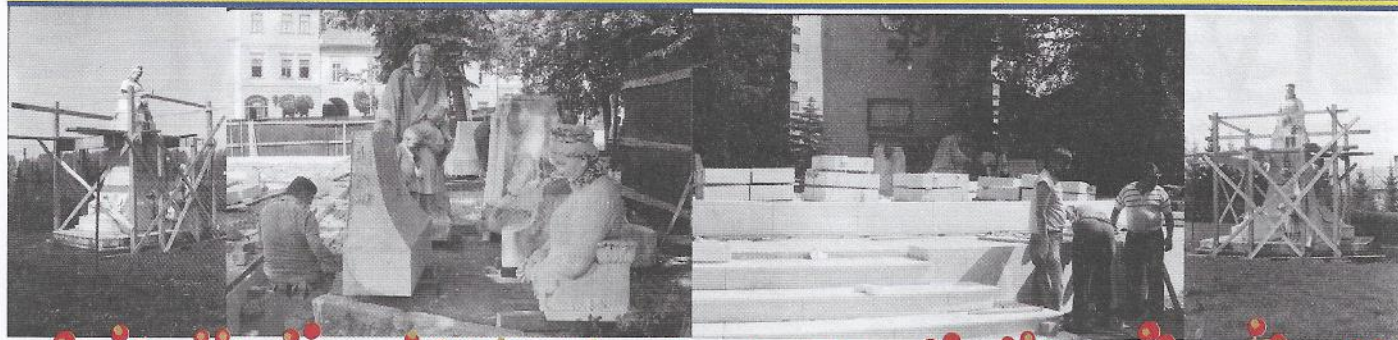
V rómskej osade sa sprevádzkovalo naše

prvé komunitné centrum. Obyvateľom osady sa 3x týždenne púšťa pitná voda, ktorú si uhrádzajú z vlastných finančných prostriedkov. Upratili sme verejné priestranstvá osady. Nechcem sa vyhovárať, prípadne ospravedlňovať svoje nedostatky, ale každý, čo len trochu pozná chod samosprávy a vie niečo o práci starostu, isto uzná, že nie všetko je také jednoduché a bezproblémové. Snažíme sa zariadiť všetko tak, aby boli občania spokojní. Určite som za tento svoj prvý rok starostovania urobil aj nejaké chyby, ale nikdy to nebolo s úmyslom niekomu uškodiť.

Ďakujem svojej rodine a priateľom, všetkým poslancom, zamestnancom obce a každému kto sa svojou prácou pričinil o chod našej obce.

Blížia sa Vianoce a koniec roka 2023. Preto by som vám všetkým chcel popriať Vianoce plné štedrosti, pohody, lásky, pokoja a v novom roku veľa šťastia, zdravia, a úspechov.

Váš starosta

Historické okienko

Keďže ešte stále pátrame po dejinách obce a čakáme na odborníkov, historické okienko v tomto čísle venujeme Františke Andrássyovej. Tentokrát okolnostiam vzniku jej sochy – keďže stála 20 rokov pred Mauzóleom, a keďže je v zlom stave a začala zbierka na jej obnovu. Pomník bol v roku 1973 premiestnený do Krásnohorského Podhradia a pred Mauzóleom, kde sú uchované jej pozostatky, pobudol rovných 20 rokov.

Druhým, podstatnejším dôvodom je, že nebyť Františkinej šľachetnosti a dobročinnosti, nevznikla by dôchodková základina na podporu grófovho zboru úradníkov, pisárov a lesníkov, ktorí aktívne pôsobili na jeho veľkostatku (Františkinho manžela). Vložil doň na začiatku 25.000,- korún – v tom období nebývalú sumu. V Podhradí by nezaložili ani fond pre sirotu a vdovy svojich pracovníkov. Napr. len v roku 1898 manželka poslala do Krásnohorského Podhradia dar v hodnote 256.000 korún – tento dar mal tiež slúžiť dôchodkovému fondu zamestnancov. Neboli by postavené nemocnice, školy, škôlky, kostoly, sirotince. Celkom iným smerom by sa, zrejme, uberal aj osud našej obce, nebyť posledného majiteľa hradu Krásna Hôrka, a jeho síce neurodzennej ale vznešenej manželky. Z ich činov žijeme dodnes. Pri rozdávaní a obdarúvaní nehľadeli pritom ani na národnosť, ani na vierovyznanie.

Pokroková filantropka

Veľkú časť svojho majetku venovali na dobročinné účely, ktorých iniciátorkou bola práve Františka. Založili fond pre nevyliciteľne chorých, pre chudobných, pre sirotu. Bola to práve dobročinnosť, čo charakterizovala spoločný život Františky a Dionýza. A bol to andrássyovský majetok, ktorý im ju umožnil. Gróf Andrássy s manželkou zakladali nadácie a podporovali rôzne charitatívne inštitúcie, ale poskytovali tiež individuálnu finančnú pomoc. Na charitatívnu pomoc venovali niekoľko miliónov korún vo vtedajšej mene. Z ich donácií vyberáme aspoň zlomok: pre školy a škôlky – v Dlhej Lúke 7.000,- ko-

rún, v Pači 16.000,- korún, gymnázium v Rožňave 10.000,- (evanjelické) a 7.000,- (rímsko-katolícke). Pre kostoly – v Podhradí 14.000,- korún, v Dlhej Lúke 12.000,- korún, v Lipovníku 28.000,- korún, v Štítniku 10.000,- korún, Košiciach 4.000,- korún, v Bardejove 12.000,- korún. Pre porovnanie, či lepšiu predstavivosť, mesačná mzda, v tých časoch bola 150,- korún pre správcu, 90,- korún pre úradníka, 90,- korún pre remeselníka.

Po smrti Františky sa gróf usiloval nielen o dokončenie ňou začatých projektov, ale realizoval veľa vlastných nových dobročinných akcií, ktoré vždy spájal s menom manželky. Vo všetkých týchto prípadoch je uvedený pri darovaní dodatok: „S nehynúcou láskou k mojej manželke“. Na sociálne odkázaných myslel aj vo svojom testamente – státisíce korún venoval zrakovo postihnutým, spolku žien, spolku na ochranu zvierat, dôchodcom. Treba pripomenúť, že v časoch, keď dal postaviť obrazáreň, pre svoju zbierku malieb a umeleckých predmetov, nechal zaviesť elektrinu do celej obce (Andrássyho obrazáreň bola totiž prvou stavbou, široko ďaleko, ktorá bola teplovzdušne vykurovaná a elektrifikovaná.).

Z vďaky k vymenovaným dobročinným skutkom, založeným základinám a podpore sirotincov, škôl, jednotlivcov, spolkov sa radní mesta Rožňava rozhodli, že dajú vyhotoviť pomník, ktorý bude zdobiť námestie. Tento „nápad“ sa pozdával aj vdovcovi Dionýzovi, takže ho napokon financoval on sám, resp. doplnil chýbajúcu, značnú časť prostriedkov.

Hlasy postaviť sochu venovanú pamiatke Františky sa začali ozývať hneď po jej smrti v októbri 1902. Návrh mestského radcu Lászlóa Feymanna vyhotoviť pomník podporila a 10. decembra 1902 jednohlasne odsúhlasila mestská rada. Takmer okamžite bola menovaná komisia (výbor), ktorej predsedal vtedajší starosta mesta Géza Sziklay, ďalšími členmi boli pokladník

Miksa Gál a notár Dr. József Pósch. Komisia vyhlásila verejnú zbierku a v septembri 1903 súťaž na vyhotovenie sochy Františky. Do súťaže sa prihlásilo 21 záujemcov, ktorí okrem plánovaného rozpočtu predložili modely navrhovanej sochy. (Z nich šesť sa v súčasnosti nachádza v zbierkach Banického múzea v Rožňave.)

Pokrokové verejné obstarávanie. Pred 120-timi rokmi!

Rožňavská mestská rada o realizácii pomníka rozhodla v roku 1903, presne pred 120 rokmi. Zaujímavé boli okolnosti, ktoré jeho stavbe predchádzali. Bol ustanovená „Rada výstavby pamätníka Františky“, na čele ktorej stál vtedajší primátor mesta Sziklay Géza. Táto rada vypísala konkurz – 15. septembra 1903 – a tento presne stanovoval podmienky, ktoré bolo potrebné jeho účastníkom dodržať.

Konkurz na vyhotovenie pamätníka alebo nej grófkou obsahoval 14 podmienok, ktoré museli súťažiaci dodržať. Zadanie znelo: „*vyhotovenie vernej podoby – busty, podľa fotografie z mladších rokov, ktorá bude stáť na členitom schodisku a ozdobnom podstavci tak, aby bola grófkina šľachetná podpora spoločenských a ľudských inštitúcií zrejme, jasne zreteľná jej všeobecne prospešná veľkodušnosť, určité vedľajšie postavy alebo reliéfne prvky majú byť v obrazovej kompozícii*“.

V zadaní bolo uvedené, z akého materiálu má byť busta, schodisko, či podstavec: „*Schodisko a podstavec môžu byť zo sivastého mramoru z Mauthausenu, Plzne či Budejovic, resp. im podobného, nevyhľadeného kameňa. Samotná busta má byť vyhotovená z najtvrdšieho, bezchybného, bieleho mramoru*“. Súťažné návrhy sa mali vyhotoviť v mierke 1:5, prílohy mali tvoriť podrobný popis diela a rozpočet jednotlivých častí diela. Už pred vyhotovením rada určila, že bude „*umiestnená uprostred Rákócziho námestia, pred mestskou strážnou vežou, s výhľadom na Brzotínsku ulicu*“.

Termínom doručenia súťažných návrhov bol 31. december 1903, na poludnie. Model sochy, s prílohami popisu a s rozpočtom musel obsahovať aj vyhlásenie umelca, že „so sumou, uvedenou v rozpočte, bude schopný sochu vyhotoviť“. Kvôli anonymite nemohli byť prílohy napísané vlastnou rukou súťažiacich umelcov, „aby sa členovia rady necítili byť ovplyvnení“. Museli byť doručené v zavretorenej obálke.

Prvé tri najlepšie návrhy boli ocenené peňažnou odmenou – 1. miesto odmenili sumou 2000,- korún, druhé miesto 1.000,- korún a tretie miesto 600,- korún. Každý zo zúčastnených si mohol nárokovať sumu, maximálne do výšky 100,- korún, na pokrytie nákladov kvôli účasti v konkurze. Suma, určená na pomník Františka, bol stanovená na 24.000,- korún. Rada vyberala víťaza verejným hlasovaním, už pri „vypísaní súťaže“ určili, že bude potrebná dvojtretinová väčšina. K posúdeniu návrhu mohli prizvať nezávislého odborníka, nemuseli sa však riadiť jeho posudkom. Vyhradili si tiež právo „starodávne verejné obstarávanie“ zopakovať, ak nebudú spokojní s doručenými návrhmi.

Autormi súsošia sú János Horvay a Ödön Szamovolszky, víťazi v konkurze na vyhotovenie pomníka, ktorý vyhlásila mestská rada v Rožňave 15. septembra 1903. Pri vytesávaní samotnej sochy a vedľajších postáv, ako aj pri preprave, pomáhali ďalší traja kamenosochári – Anzelm Andretti, Antal Martinelli a Sándor Gabay. Architektom pomníka je Richard Berndt. Busta s poprsím je umiestnená na vysokom

pylone a znázorňuje Františka s mierne sklonenou hlavou a zopätými rukami. Súsošie tvorí aj skupina postáv – dve detské postavy v ochrannom objatí bradatého muža v dlhom plášti, ktoré symbolizujú citát z Evanjelia: „Nechajte detky prísť ku mne...“ Súsošie je ilustráciou dobročinnosti Františky smerom k deťom a chudobným. Štylizované labute symbolizujú Františkino vznešenosť. Nápis na pylone sú v maďarčine a ich preklad znie nasledovne: „*Andrássy Františka 1838 – 1902 – Veľkodušnej patrónke duchovného života, osvety a umenia, dobrosrdečnej podporovateľke biednych, vdov a sirôt z verejnej zbierky postavili vďační Rožňavčania v roku 1905*“.

Dionýz Andrássy a jeho žena Františka rozdelili veľkú časť svojho majetku na dobročinné účely. Nemali deti, možno aj preto ľahšie rozdávali obrovské sumy. Ich dobročinnosť nepôsobila ako výstredná panská záľuba, ale ako premyslená a systematická práca. Zakladali knižnice, sirotince, nemocnice, školy, gymnáziá, podporovali všetky miestne cirkvi, zriadili v Rožňave banské múzeum a nezmazateľne sa vpísali do dejín rozvoja celého kraja.

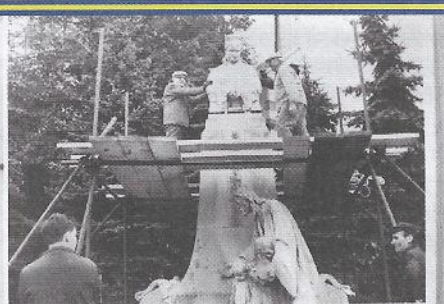
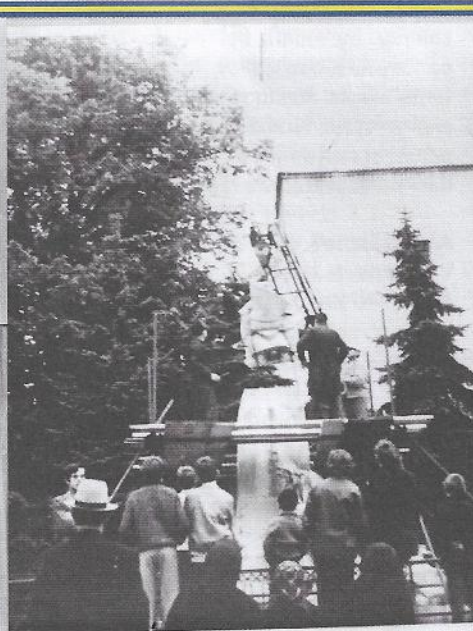
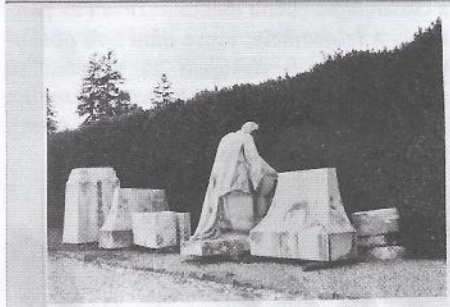
Na rozdiel od betliarskych príbuzných, ktorí sa vyznačovali politickým i podnikateľským talentom a patrili k intelektuálnej špičke Uhorska, bol gróf Dionýz jemným človekom s umeleckými vlohami, ktorého nelákal ani rodinný železiarsky biznis, ani veda a ani politikárčenie v Uhorskom sneme. Vybral si vlastnú cestu, odlišnú od ostatných členov rodiny. Za ženu si proti vôli rodičov vzal neurodenú ženu, a preto bol zbavený dedičských práv prvorođeného syna. Manželia žili svoj nenápadný život, väčšinou v za-

hraničí. Po smrti otca a brata sa však Dionýz stáva dedičom obrovského majetku, a obaja manželia sa začínajú venovať dobročinnosti. Dionýz opravuje hrad Krásna Hôrka, z ktorého už jeho otec začal budovať rodové múzeum. Františka sa venuje sociálnym projektom v okolí, najmä v Rožňave. Po jej smrti (1902) sa osamelý Dionýz sústreďuje na budovanie kultu svojej ženy, pokračuje v dobročinnosti a rozdávaní. Život Dionýza je zaujímavý práve (aj) po smrti Františky – postaví jej mauzóleum, vystrojí veľkolepý pohreb, v Rožňave aj vo Viedni sa postaví jej socha, pomenujú po nej sirotince. Dionýz vybuduje na hrade pieteň Františkino múzeum, dá postaviť banícke múzeum v Rožňave, ktoré nesie manželkino meno, vznikne Nadácia Františky Andrássyovej, obelisk Františky.

Aj keď si Františku pripomíname raz ročne, počas omše, 26. októbra, mali by sme si ju pripomínať častejšie. Veľkú osobnosť našich dejín, inšpiratívnu osobu, veľkodušnú patrónku sirôt, chudobných a biednych. Vďaka môžeme vyjadriť aj príspevom na zbierku, určenú na obnovu jej pomníka, o ktorej píšeme v nasledujúcom článku.

Zdroj: Banícke múzeum v Rožňave, vlastné redakčné zdroje

Podakovanie: Vyjadrujeme vďaka Baníckemu múzeu v Rožňave, okrem informácií a podkladov aj za poskytnutú fotodokumentáciu, menovite Sylvii Holečkovej a Norbertovi Mogyorósimu.

Zbierka, venovaná obnove pomníka Františky Andrásyovej

Národná kultúrna pamiatka - pomník Františky Andrásyovej, už niekoľko rokov vykazuje znaky čoraz väčšieho poškodenia, na čo už dlhodobo upozorňovali aj občania mesta Rožňava. Z uvedeného dôvodu rožňavský, mestský odbor kultúry, športu a cestovného ruchu dal vypracovať zámer kompletného reštaurovania tejto dominantnej pamiatky, ktorý je nevyhnutnou podmienkou jeho obnovy a získania mimorozpočtových zdrojov. Obnova pomníka prispeje k dobrému imidžu mesta, ktoré má veľký potenciál v rozvíjaní cestovného ruchu - a nielen cestovného ruchu samotnej Rožňavy, ale i jej okolia, vrátane našej obce.

Pomník dlhodobo, od premiestnenia z Krásnohorského Podhradia späť na svoje miesto na rožňavské námestie, chátral. Nielen kvôli pôsobeniu poveternostných vplyvov ale aj pre zanedbanie základnej starostlivosti oň. Na povrchu sochy preto vznikli trhliny, na viacerých miestach sú z nej vypadané celé kusy, kameň je značne

rozobrať a znovu postaviť. Mesto navrhlo premiestniť Františku do cintorína, vtedajší riaditeľ Múzea v Betliari však navrhol lepšie riešenie - premiestniť ju pred jej mauzóleum v Krásnohorskom Podhradí. Toto sa uskutočnilo s podmienkou, že pomník bude otočený čelnou stranou k mauzóleu a chrbtom k hlavnej ceste. Samotný pomník sa teda vtedy podarilo zachrániť, ale všetko ostatné - podstavec, schody, zábradlie - vyhodili do vzduchu. Nezachovalo sa vôbec nič, po 20 rokoch sa potom všetko muselo vybudovať nanovo, podľa starých fotografií. Naše okresné mesto sa snaží získať prostriedky z viacerých zdrojov

Po vypracovaní zámeru akademickým sochárom Jánom Filom, Odbor kultúry, športu a cestovného ruchu mesta Rožňava v roku 2022 vypracoval a podal projekt v grantovej schéme Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (SR) - „Obnovme si svoj dom“. Projekt splnil všetky požadované náležitosti a hodnotiacou komisiou bol prijatý, ale dotá-

ky, je: **SK13 0200 0000 0048 8026 5653**.

Suma, ktorú je potrebné vyzbierať, činí 399.943,- eur. Je určená na základe rozsiahleho odborného posudku. Obnova je rozdelená na dve etapy, pre samotnú sochu je potrebných približne 178.000,- eur. Socha samotná potrebuje množstvo zásahov, ako sú očistenie kamennej hmoty, odstránenie nevhodných zásahov, rekonštrukciu poškodených a chýbajúcich častí. Najviac zdeštruované časti je potrebné vymeniť. Rekonštrukciu si vyžaduje celé súsošie - labute aj súsošie starca s deťmi. V druhej etape obnovy je potrebné sa venovať aj schodom, i kovovej konštrukcii.

Vyúčtovanie dobrovoľnej zbierky, jej použitie a kontrola

Finančné prostriedky získané dobrovoľnou zbierkou budú použité výlučne na uvedený účel. O priebehu a výsledku zbierky a použití zbierkou získaných finančných prostriedkov bude vyhotovená informačná správa, ktorá bude predložená mestskému zastupiteľstvu v Rožňave, a následne zverejnená na úradnej tabuli a webovom sídle mesta. Kontrolu použitia získaných finančných prostriedkov vykoná hlavný kontrolór mesta. Dobrovoľná zbierka bola prerokovaná a vyhlásená Mestským zastupiteľstvom v Rožňave na jeho zasadnutí dňa 09.11.2023.

Máme príležitosť

Prosíme všetkých, aby troškou, aj minimálnou, či symbolickou čiastkou, prispeli na obnovu pomníka Františky Andrásy, aby sme si ju, jej dobročinnosť a jej činy uctili, tak, ako kedysi rožňavskí radní a vtedajší vďační obyvatelia mesta. Lebo vďační máme byť prečo. Lebo vyjadrením vďačnosti budeme i my šťastnejší a ukážeme našu spolupatričnosť. Oceníme tak, aspoň čiastočne, čo všetko táto vzácna osobnosť našich dejín pre našu obec, pre okresné mesto a pre celé okolie, spolu s manželom grófom Dionýzom, vykonali.

Zdroj: Mesto Rožňava

Osobitne ďakujeme Odboru kultúry, športu a cestovného ruchu mesta Rožňava za podklady a informácie, ktoré nám boli poskytnuté. Zároveň ďakujem za vynaloženú námahu a aktivity s obnovou pomníka Františky Andrásyovej súvisiace, mestu Rožňava, jeho zástupcom.

Rožňava. Andrásy Františka grófka socha

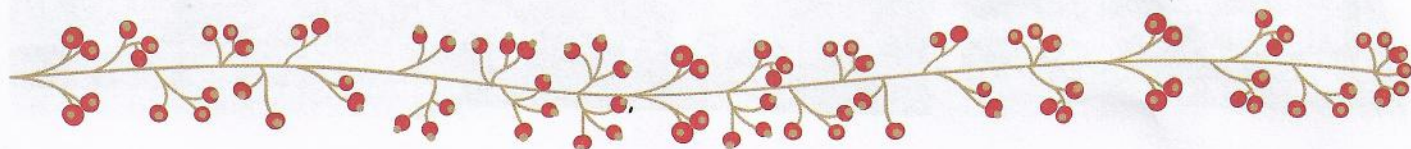
zvetralý a rozdrobený. V stanovisku pamiatkarov je dokonca uvedené, že vzhľadom na skutočnosti, uvedené v posudku a vzhľadom na súčasný výrazne zhoršený technický stav sochy Františky je zásah naliehavý a vysoko urgentný. Ani sťahovanie k Mauzóleu a späť pod rožňavskú strážnu vežu jej neprospele ani s tým súvisiace rozoberanie a skladanie. Môžeme byť iba radi, že v komunistických časoch nebola súsošie, ktoré bolo vtedajším mocipánom trŕom v oku, nebolo zničené - pretože táto myšlienka v hlavách vtedajších pohlavároch skrsla. Ďakovať za to môžeme sochárovi Vojtechovi Löfflerovi a vtedajšiemu riaditeľovi betliarskeho múzea Gyorgyovi Lázárovi. Košický sochár Löffler bol prítomný pri rozoberaní pomníka. Mesto si u neho objednalo totiž pomník Osloboditeľov, ktorý napokon nahradil na dlhé roky Františku. Ako sochár rozobral a neskôr poskladal pomník šetrne. Ako sám povedal, tak, aby sa niekedy v budúcnosti dal ľahko

cia na reštaurátorské práce nebola poskytnutá. Mestský odbor hľadal aj ďalšie zdroje. Neuspel ani pokus dostať sa medzi deväť pamiatok, ktoré súťažia o finančnú podporu Nadácie VÚB v rámci súťaže Poklady Slovenska. Uskutočnenie dobrovoľnej zbierky, by mohlo byť ďalším zdrojom finančných prostriedkov, ktoré by podporili tento zámer. Mesto sa opätovne pokúša uspieť vo výzve Ministerstva Kultúry SR „Obnovme si svoj dom“, t.j. nespolieha sa len na dary od obyvateľov v rámci zbierky.

Ako prispieť

V zmysle § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. mesto Rožňava vyhlásilo dobrovoľnú zbierku „Podpora obnovy pomníka Františky Andrásyovej“.

Zbierka potrvá od 15.11.2023 do 29.10.2024. Číslo transparentného účtu, na ktoré je možné zasielať finančné prostried-

Zádušná omša za Františku Andrássyovú

Mauzóleum nie je len samotná hrobka, ale aj kaplnka, v ktorej sa každoročne koná zádušná omša za grófkú Františku. Nebo- lo tomu inak ani tento rok - pri príležitosti 121. výročia jej úmrtia.

Do Mauzólea v Krásnohorskom Podhradí každoročne pozýva Múzeum Betliar, tento rok sa omša konala vo štvrtok, 26. októbra o 17:30.

Práve 26. októbra 1902 v Mníchove zomrela Františka, manželka grófa Dionýza Andrássyho. Po 36 rokoch vzájomnej úcty a porozumenia grófa Dionýza ovládol neovládateľný smútok. Smútilo zároveň aj celé okolie Rožňavy. Františka Andrássyová spolu so svojim manželom Dionýzom, dedičným grófom krásnohorskeho panstva, robili v dnešnom zmysle slova „sociálnu politiku“. Nespočetné finančné dary a dotácie pre najchudobnejšie vrstvy obyvateľstva, založenie množstva užitočných inštitúcií ako starobince, útulky, školy, či škôlky, dotovanie nemocníc a kostolov. Financovali znovupostavenie povodňou zničených zemplínskych dedín a poskytli finančné dary i pre cirkev, založili prvú dôchodkovú základinu. Základina pamätala aj na vyplácanie pohrebných trov zamestnancov, ako aj na zabezpečenie vdov a sirôt. Prístup ku vzdelaniu tak dostali deti zamestnancov grófa vďaka príspevku na výchovu. Gróf ustanovil dôchodkovú základinu aj pre pisárov, lesníkov a úradníckych praktikantov panstva. Základinu založil dňa 30. októbra 1898 vo Viedni, jej stanovy boli vydané v roku 1899 v Rožňave.

Na znak veľkej úcty a lásky sa preto gróf rozhodol postaviť pre svoju manželku veľkolepú hrobku, kde chcel byť neskôr pochovaný spolu s ňou, bok po boku. O dva roky neskôr, presne v deň jej smrti, previezli jej telesné pozostatky do hrobky, ktorú dal na jej počesť a počesť ich nehnuteľnej lásky postaviť gróf Dionýz Andrássy.

Dionýz mal v roku 1903 vložiť do jeho základného kameňa dokonca pamätný list s nasledovným textom :

„Zbožňovanej vernej manželke, ideálu môjho života, grófkke z Csíkszentkirályu a Krásnej Hôrky, Františke Andrassy, ktorá zomrela 26.10.1902 v Mníchove. Z večnej vďačnosti, piety, mojou precítenou nekonečnou láskou posväteným pozostatkom mojej ženy a z bezhraničného smútku, staviam tento panteón.“

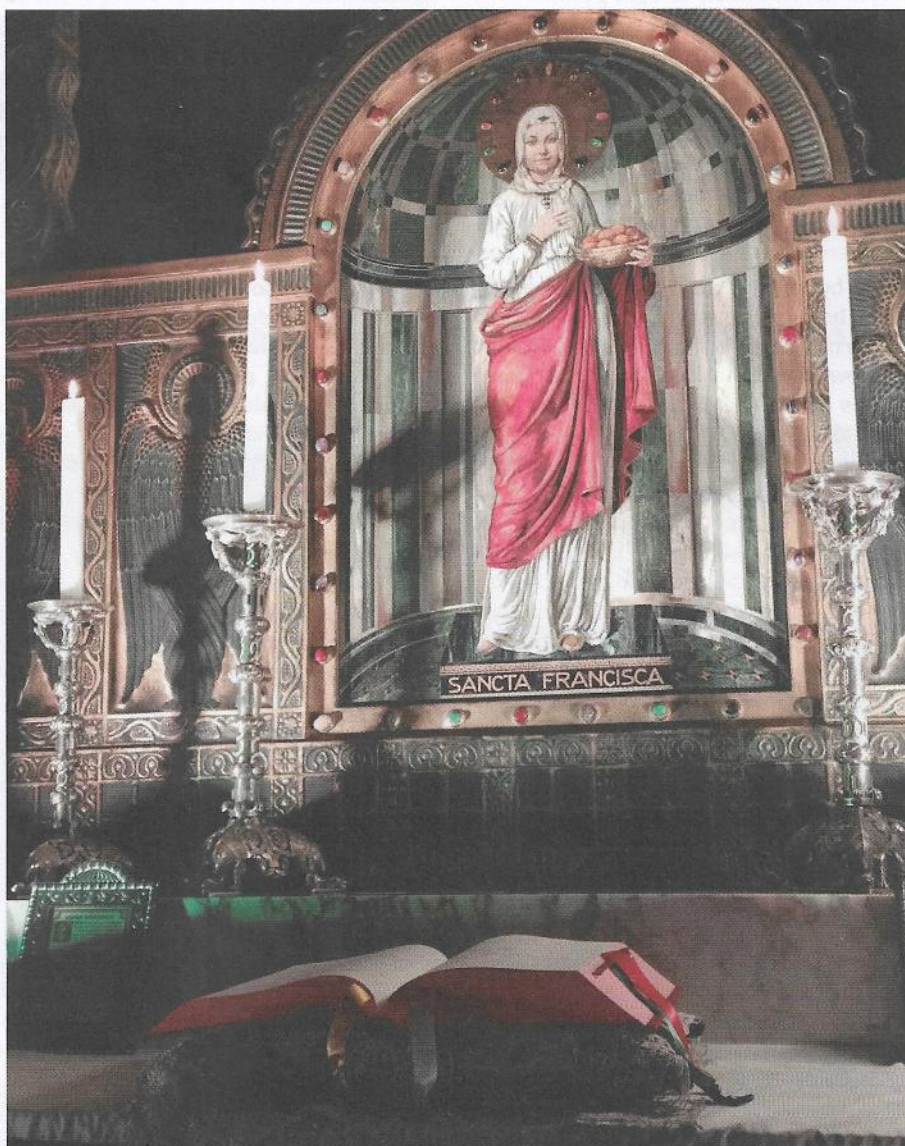
O dva roky neskôr, presne v deň jej

smrti, previezli jej telesné pozostatky do Mauzólea. Gróf Dionýz Andrassy umrel o 11 rokov neskôr, 27. februára 1913 (vo veku 78 rokov), v Palerme na Sicílii, na následky prechladnutia. Po tom ako jeho telo vystavili v Rímskokatolíckom kostole v Krásnohorskom Podhradí, preniesli ho do Mauzólea a uložili do bieleho mramorového sarkofágu, vedľa jeho milovanej manželky Františky. Gróf zároveň založil fond, omšový a kalichovú základinu, tak aby bol vždy dostatok prostriedkov na slúženie bohoslužieb. K oltárnej výbave patrí zlatý kalich, ktorý dal Dionýz vyhotoviť u mníchovského zlatníka Mayerhoffera zo šperkov svojej manželky. K oltárnej výbave patria i ďalšie strieborné predmety ako svietniky, ampulky, sväteničky. Z bezpečnostných dôvodov sú prenášané do Mauzólea iba pri príležitosti zádušnej omše (samozrejme,

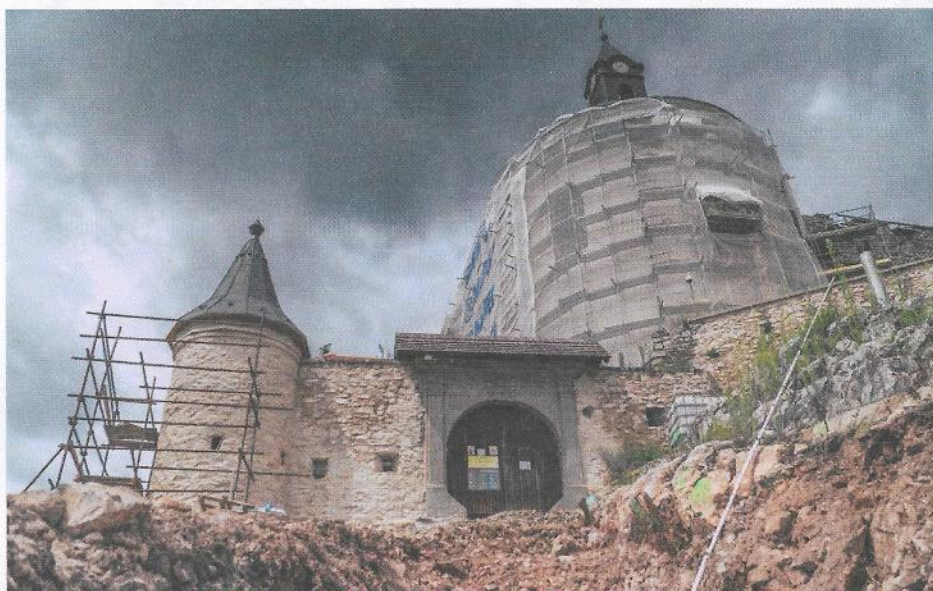
pod dohľadom bezpečnostných zložiek) a už len počas okrúhlych výročí. Omša sa slúžila každý rok, aj keď len za účasti 1-2 prítomných obyvateľov, nikdy sa však na tradíciu nepozabudlo, napriek minulému režimu, ani iným okolnostiam.

Tohtoročnú omšu celebraval miestny duchovný, István Vadkerti, ktorý vo svojej kázni vyzdvihol nehnuteľnú lásku grófskeho páru, ktorá nepominula ani ich smrťou, ktorých ani smrť nerozdelila.

Ako v kázni povedal: „*Tu si chráňme ich pamiatku, tu strážme tú lásku, ktorá ich spojila v ich živote. Nech nás toto učí a pripomína nám, že takto máme (aj my) žiť ďalej pozemský život a aj keď sme niekedy zlomení a niekedy nám slnko stmavne, ani vtedy nemôžeme zabudnúť, s kým sme prežili náš život, za koho sme priniesli najviac obetí, komu sme chceli dať (a dali) všetko.*“

Obnova hradu a podhradia - stav koncom roka 2023

Úvodom je potrebné uviesť, že termín, kedy bude môcť hrad Krásna Hôrka privítať prvých návštevníkov, sa opäť posunul – na rok 2026. Autor tohto textu vlastne ani nerozumie, prečo sa táto otázka dookola opakuje, už od povestného tragického požiaru, od roku 2012, minimálne pri marcovom výročí zakaždým, pri mediálnych dňoch, i počas dní otvorených dverí. Jedná sa totiž o rozsiahlu rekonštrukciu, nielen hradu a nielen kvôli požiaru.

Musia byť odstránené aj nevhodné zásahy, ktoré boli realizované počas socializmu. Nielen na hrade ale aj v podhradí. Budúcich návštevníkov by mal privítať moderný areál s kompletnými službami v podhradí – ten ale je potrebné vybudovať „od gruntu“ – vrátane elektriny, kanalizácie a vody. Vráťme sa na chvíľu k vode – počas posledného mediálneho dňa, ktorý sa uskutočnil dňa 24. októbra, dal starosta našej obce verejný prísľub, že vodojem (o ktorom sme písali v predchádzajúcom čísle obecných novín) bude v novembri kolaudovaný: „Kolaudovanie vodojemu bude budúci mesiac, ale v obci musíme aj vodovodnú sieť skolaudovať. Dúfam, že to budeme mať do budúceho roku!“. Bohužiaľ, toto sa zatiaľ nepodarilo doriešiť. Pred spustením kolaudačného konania je potrebné nájsť staré dokumenty (z roku 1987) a tiež predložiť nové – akoby išlo o nové konanie.

Ako uviedla projektová manažérka Múzea Betliar Erika Šmelková, na margo vyššie uvedeného: „O tomto probléme sme vedeli od roku 2018. Keby to obec bola včas riešila, tak možno aj vodári by začali skôr. Teraz sú v štádiu riešenia projektu pre stavebné povolenie.“ Čo ale v praxi znamená, že vodárne na obec už nečakajú a začali

realizovať prívod vody do hradu po svojom. Voda nie je potrebná len kvôli hygiene, toaletám, stánkom, protipožiarnym opatreniam – podobudovaní (uložení a zmontovaní) vodovodných a kanalizačných potrubí musia byť tieto podrobené tlakovým skúškam podľa technických noriem. Aby sa predišlo budúcim problémom, je nutné a povinnosťou stavebníka, už v rámci predprojektovej prípravy zabezpečiť ich celkové posúdenie. Odskúšať sa musí aj priechodnosť potrubí.

Ďalším problémom je aj sanácia niektorých striech. Slovenské národné múzeum (SNM) čaká na rozhodnutie krajských pamiatkarov. Ale aj na rozhodnutie súdu, kvôli zastavenému stavebnému konaniu zo strany nášho stavebného úradu – práve kvôli streche.

Fasády aj vnútorné omietky už majú finálnu podobu. Obnova hradu Krásna Hôrka, ako aj realizácia mnohých novostavieb v podhradí a okolí hradu sa uskutočňuje podľa projektovej dokumentácie stavby, podľa harmonogramu zhotoviteľa stavby a v zmysle podmienok platnej Zmluvy o dielo na realizáciu stavby.

Naplnlo sa vykonávajú reštaurátorské práce na Strednom aj Dolnom hrade, ako aj obnova omietok (v interiéroch aj exteriéroch), ako aj iných povrchových úprav stien a stropov a tiež obnova kamených portálov, schodísk a iných článkov z kameňa a tiež drevených prvkov. Vzhľadom na klimatické podmienky sa prerušujú práce v exteriéri a budú pokračovať až na jar, za priaznivých teplotných podmienok. V interiéroch, kde je možné vytvoriť vhodné teplotné podmienky, sa budú reštaurátorské práce realizovať naďalej. Realizujú sa montáž ležatých potrubných roz-

vodov vody a kanalizácie na Dolnom hrade. Montujú sa káblové rozvody silnoprúdovej elektroinštalácie a slaboprúdu (meranie a regulácia, kamerový systém, signalizácie a pod.). Realizujú sa nové vrstvy podláh, zatiaľ ako podklady pre nášlapné vrstvy na Dolnom hrade a v časti Františkino múzea – na všetkých podlažiach, vrátane podkrovného priestoru (vrstvy násypov zo skloreCYklátu, mineralizovanej drevnej štiepky, vrátane súvisiacich separačných vrstiev).

Ukončila sa náročná obnova a sanácia hodnotného dreveného renesančného stropu zo 16. storočia – nad prízemím objektu – Františkino múzea. Realizuje sa obnova pavlače na Rákocziho trakte, ktorá bola staticky narušená. V kaplnke hradu sa pristúpilo k náročnej sanácii vlhkej severnej steny, ako aj rozmerného epitafu ukotveného na tejto stene. Realizujú sa práce na obnove historickej dažďovej kanalizácii, odvádzajúcej dažďovú vodu zo štvrtého nádvorja za hradnou kaplnkou, s vedením mimo hradný komplex.

Mnohé historické prvky ako kamené články, sochy, dverné krídla, mreže, zábradlia a iné prvky boli odvezené z hradu do reštaurátorských dielní a dielni na umeleckoremeselnú obnovu. Prevoz a dočasné premiestnenie sa realizuje v zmysle zákonných postupov a potrebnej dokumentácie s odsúhlasením orgánu štátnej pamiatkovej starostlivosti KPÚ Košice. Niektoré obnovené kamenné prvky sa už nachádzajú v depozitároch SNM – Múzea Betliar a sú pripravené na návrat na Krásnu Hôrku. V stolárskych dielnach sa vyrábajú nové výplne otvorových konštrukcií (okná, dvere, vráta), ako kópie historických prvkov.

Okná sa začali postupne osádzať koncom mesiaca október. Práce teda pokračujú podľa stanoveného harmonogramu.

Okrem uvedených skutočností Krásna Hôrka odkryla aj pár tajomstiev. Jedná sa o archeologické nálezy – našli sa staršie fázy opevnenia aj piliere mosta, ktorý viedol do stredného hradu. Počas reštaurátorských prác sa našli aj dobové kresby na omietkach.

Pozitívom je, že po ukončení obnovy pamiatky dostanú novú tvár vnútorné priestory aj

vonkajšie fasády. Pod hradom zas budeme mať moderný vstupný areál, ktorý si takáto hodnotná pamiatka zaslúži.

Poznámka: Ministrov kultúry, ktorí sa od požiaru národnej kultúrnej pamiatky, počas 11 rokov, na ministerstve vystriedali, bolo 6: Daniel Krajcer (za SAS), Marek Maďarič (Smer), Peter Pellegrini (Smer, dočasne poverený, keď odstúpil Maďarič, po vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej), Ľubica Laššáková (Smer), Natália Milanová

(za Oľano), Silvia Hroncová (úradníčka vláda). Martina Šimkovičová, vymenovaná do funkcie 25. októbra 2023, tak bude siedmou hlavou ministerstva, pod ktoré SNM spadá, ktorá na hrad zavíta, ak zavíta. Vláda schvaľuje (schválila) prostriedky na obnovu hradu, ministerstvo financií ich „uvolňuje“ a SNM, spadajúce pod ministerstvo kultúry, realizuje procesy verejného obstarávania, t.j. faktory ovplyvňujúce aj proces obnovy nášho hradu.

Bilancovanie účinkovania nášho futbalového klubu v jesennej časti V.ligy JUH (dospelí) VsFZ - súťažného ročníka 2023/24

Letná príprava bola krátka, pripravovali sme sa hlavne v domácom prostredí, tesne pred súťažným ročníkom sme odohrali prvé kolo Slovenského pohára a dve prípravné stretnutia. Na domácom ihrisku sme nestačili na štvrtoligový Medzev, ktorému sme podľahli 0:5. Viac než prehra v tomto zápase mrzelo zranenie Hajdúka, ktoré bolo vážne a podstupuje preto dlhodobú rekonvalescenciu. V prvom prípravnom zápase sme cestovali do treťoligového Lučenca, ktorému sme podľahli 4:1. Druhý prípravný zápas sme v domácom prostredí privítali Tornaľu, s ktorou sme zvíťazili 3:1.

Príprava začala už s novými hráčmi na rôznych postoch. Richard Kardos ← Gemerská Hôrka (prestup / po hostovaní), Dávid Bodnár ← FK Gemerská Hôrka (prestup), Richard Szkokan ← FK Jesenské (prestup), Matej Gelda ← TJ Dvorníky-Včeláre (pres-tup), Štefan Dorkin ← TJ Baník Rožňavské Bystré (prestup / po hostovaní), Daniel Vojčík ← FK obec Lubeník (opätovné hostovanie), Martin Ďuriček ← TJ Tatran Betliar (opätovné hostovanie), Rudolf Ševlík ← FK obec Lubeník (hostovanie), Richard Jakab ← TJ Rožňavské Bystré (hostovanie), Róbert Ferdinand ← TJ Zlatý Klas Dlhá Ves (hostovanie), Gellért Laczkó ← TJ Družstevník Čechajovce (hostovanie), Martin Magos ← FK Gemerská Hôrka (hostovanie).

Rozlúčili sme sa aj s hráčmi, ktorí si našli nové pôsobiská. Miroslav Seman → OFK Vyšná Slaná (prestup), Michael Boroš → TJ Jednota Krásnohorská Dlhá Lúka (prestup), Július Benedik → TJ Baník Rožňavské Bystré (prestup), Ján Kovács → FK Baník Drnava (prestup), Peter Boroš → TJ Jednota Krásnohorská Dlhá Lúka (prestup), Dávid Džachár → FK Kechnec (hostovanie).

Začiatok sezóny vyzeral ideálne, avšak len naoko. Opäť sme sa celú jeseň trápili, inkasovali sme mnoho gólov, ani strelecky sa nám až tak nedarilo. „Déjà vu“ z predošlých sezón. Uvidíme, ako sa s tým mužstvo popasuje počas zimnej prestávky

a hlavne, aké bude podávať výkony v jarnej časti.

V jesennej časti si náš dres oblieklo 26 hráčov: Ján Salai (odchytal 1.kolo SC), Gellért Laczkó (820 min.), Martin Magos (440 min.), Štefan Kún (202 min.), Daniel Vojčík (1170 min.), Štefan Dorkin (1080 min.), Martin Ďuriček (799 min.), Roland Fabián (1059 min.), Norbert Lükő (269 min.), Ivan Oravec (365 min.), Tomáš Hajdúk (zranil sa v 1.kole SC), Milan Kozák (29 min.), Jozef Erdőfalvi (360 min.), Krištof Zubricky (32 min.), Róbert Ferdinand (1046 min.), Matej Gelda (662 min.), Tomáš Beke (174 min.), Andrej Vaško (1024 min.), Dávid Bodnár (942 min.), Richard Kardos (268 min.), Richard Szkokan (668 min.), Rudolf Šavlík (964 min.), Tomáš Revúcky (978 min.), Daniel Freivolt (56 min.), Matúš Mészner (146 min.), Dávid Vozár (180 min.). Mužstvo do deviateho kola pôsobilo pod hrajúcim trénerom Andrejom Vaškom, následne od desiateho kola, po dohode s vedením, ho prebral Vladislav Vávra, do konca jesennej časti. Zatiaľ nie je isté, či spolupráca bude pokračovať, avšak všetko je otvorené.

Výsledky zápasov jesennej časti a predohrávke:

1.kolo | MFK Gelnica - FK Krásnohorské Podhradie 3:1 (2:1), Góly: 15' D. Vojčík (vl.), 28' L. Kisel, 58' T. Kaľavský (z11m) - 32' A. Vaško
2.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - TJ Družstevník Malý Horeš 4:0 (2:0), Góly: 25' R. Fabián, 29' T. Revúcky, 70' Š. Brezo (vl.), 84' R. Ferdinand
3.kolo | FK Geča 73 - FK Krásnohorské Podhradie 7:2 (3:0), Góly: 10' H. Dovhaľ, 34', 45' R. Macko, 55' M. Figura, 65' S. Kopas, 81', 82' M. Vyalko - 75' R. Šavlík, 84' T. Revúcky
4.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - FK II. Rákóczi Ferenc Borša 2:3 (0:2), Góly: 85' T. Revúcky, 90' R. Szkokan - 2' A. Nagy, 45' Cs. Szabó, 73' L. Bučko (z11m)

5.kolo | OFK Vojčice - FK Krásnohorské Podhradie 2:0 (0:0), Góly: 72' G. Schaffer, 84' S. Sarik

6.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - TJ Slavoj Kráľovský Chlmec 3:3 (2:1), Góly: 15' T. Revúcky, 41' Š. Dorkin, 82' R. Fabián - 1' Zs. Timkó, 52', 66' G. Galambos

7.kolo | AFK Topoľany - FK Krásnohorské Podhradie 5:0 (2:0), Góly: 14', 20' R. Škodi, 49' E. Köver, 61' D. Lelovič, 82' P. Egri

8.kolo | TJ Družstevník Malá Ida - FK Krásnohorské Podhradie 2:1 (1:1), Góly: 11' L. Seman, 61' P. Horňák - 45' M. Ďuriček

9.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - MFK Ťahanovce 2:3 (1:2), Góly: 42' R. Šavlík, 55' D. Bodnár - 17', 30', 46' B. Járny

10.kolo | TJ Dvorníky-Včeláre - FK Krásnohorské Podhradie 1:2 (0:2), Góly: 68' T. Havrila - 21' T. Revúcky, 37' D. Bodnár

11.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - ŠK Nacina Ves 1:3 (0:2), Góly: 74' R. Fabián - 9', 71' V. Gorol, 34' E. Bača

12.kolo | MFK Rožňava - FK Krásnohorské Podhradie 6:0 (4:0), Góly: 12', 45' M. Sabol, 15' M. Domik, 44' R. J. Marcelino, 48' F. Kovács, 90' F. Gallo

13.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - OŠK Budkovce 3:1 (1:0), Góly: 27' A. Vaško, 48' T. Revúcky, 84' M. Gelda - 79' R. Varga

14.kolo | FK Krásnohorské Podhradie - MFK Gelnica 2:5 (2:1), Góly: 17', 45' T. Revúcky - 15', 72' M. Munnich, 63' T. Kaľavský (z11m), 66', 67' M. Mihalik

Priebežná tabuľka po 14.kole:

1. MFK Rožňava 14 13 1 0 56:5 40
2. AFK Topoľany 14 9 4 1 31:10 31
3. MFK Gelnica 14 9 3 2 34:16 30
4. Futbalový klub II. Rákóczi Ferenc Borša 14 8 1 5 28:25 25
5. FK Geča 73 14 7 3 4 26:15 24
6. MFK Ťahanovce 14 7 2 5 26:28 23
7. TJ Družstevník Malá Ida 14 6 3 5 42:29 21
8. OFK Vojčice 14 5 3 6 22:34 18
9. ŠK Nacina Ves 14 4 4 6 24:28 16
10. TJ Družstevník Malý Horeš 14 4 3 7 15:27 15

12. TJ Slavoj Kráľovský Chlmec 14 2 3 9
14:30 9
13. TJ Dvorníky - Včeláre 14 2 2 10 10:41 8
14. OŠK Budkovce 14 2 1 11 13:32 7
Doma: 11.miesto 7 2 1 4 17:18 7b
Vonku: 10.miesto 7 1 0 6 6:26 3b

Tabuľka pravdy +/-

1. Rožňava +19, 2. Topoľany +10, 3. Gelnica +9, 4. Borša +4, 5. Geča +3, 6. Ťahanovce +2, 7. Malá Ida, 8. Vojčice -3, 9. Nacina Ves -5, 10. Malý Horeš -6, 11. Krh. Podhradie -11, 12. Kráľ. Chlmec -12, 13. Dvorníky-Včeláre -13, 14. Budkovce -14

Karty

Obdržali sme 26 žltých a 3 červené karty.
Góly Tomáš Revúcky 8, Roland Fabián 3,

Andrej Vaško, Dávid Bodnár, Rudolf Šavlík 2, Štefan Dorkin, Martin Ďuríček, Róbert Ferdinand, Matej Gelda, Richard Szkokan po 1 a vlastný Š. Brezo (Malý Horeš) Počas jesennej časti sme inkasovali 44 gólov, čo našu obranu radí za najhoršiu s pomedzi všetkých klubov v súťaži. S 23 strelenými gólmi nám patrí 9.miesto v ofenzíve.

Návštevnosť

70 (V), 150 (D), 100 (V), 100 (D), 90 (V), 100 (D), 100 (V), 50 (V), 100 (D), 70 (V), 120 (D), 200 (V), 150 (D), 100 (D) Podľa zápisu o stretnutí videlo naše zápasy 1500 divákov (820 doma a 680 von). Pohárové stretnutie s Medzevom videlo v 1.kole 250 divákov.

Zaujímavosti

Najvyššia prehra vonku: Rožňava - Krh. Podhradie 6:0, Geča - Krh. Podhradie 7:2
Najvyššia prehra doma: Krh. Podhradie - Gelnica 2:5
Najvyššia výhra doma: Krh. Podhradie - Malý Horeš 4:0
Najstarší hráči: Štefan Kún (48 rokov) a Daniel Vojčík (47 rokov)
Najmladší hráči: Martin Magos (19 rokov) a Tomáš Beke (22 rokov)
Na záver sa patrí poďakovať všetkým, ktorí sa akokoľvek podieľali na chode a reprezentácii klubu, i keď to nebolo vždy ideálne.

Váš FK Krh.Podhradie

Správy zo základnej školy

Už tradične má naša škola po pri výchovnovzdelávacom zameraní, aj množstvo inšpiratívnych a hodnotných podujatí, ktoré rozširujú obzor našich detí. Už koncom septembra nás navštívil Slovenský rozhlas, kde naše žiačky, ktoré vyhrali okresné kolo súťaže o Slovenskom kráse, v priamom prenose predstavili prírodné i historické krásy Gemera.

Športové schopnosti a pohybové zručnosti našich najmenších otestovali panie učiteľky I.stupňa v telocvični školy. Naši žiaci toho pohybu majú už menej a preto budú porovnávaná zaujímavé.

Aktivita DO Fénix sú naďalej ťažiskom mimoškolských akcií, vďaka ktorým majú možnosť naši žiaci spoznávať širšie okolie regiónu, zúčastniť sa zábavných i poučných podujatí. Takými sú aj poznávacie zájazdy, filmové predstavenia i bádateľské činnosti. Bez finančnej pomoci Fénixu by sme veľa týchto podujatí nedokázali zrealizovať. Takýmto spôsobom vznikla aj náučná tabuľa na nádvori školy, kde pani zástupkyňa riaditeľa Jarka Gaálová vyhotovila informatívny panel o rastlinstve a stromoch v areáli školy.

O správnej hygiene i starostlivosti o svoje zdravie nás presvedčili zamestnankyne RÚVZ z Rožňavy. Poučili o škodlivosti fajčenia i alkoholu na mladý organizmus,

o čistote rúk a dôležitosti osobnej hygieny, ako aj o príčine rôznych chorôb, ktoré nás v lepšom prípade položia iba do postele.

Bubnovačka - aby deti bolo počuť je projektom viacerých organizácií, ktorí dvíhajú varovnú ruku nad násilím na deťoch. Aj v našej škole sme chceli upozorniť žiakov, aby netolerovali šikanu, fyzické týranie v rodinách i rôzne negatívne javy, ktorých je čoraz viac hlavne na sociálnych sieťach.

Piatym rokom máme v škole dvoch slabozrakých a už takmer nevidiacich súrodencov. Sme tak jedinou školou v okrese Rožňava. Integrovali sme ich do vyučovacieho procesu a v rámci možností im zabezpečili kompenzačné pomôcky. V škole máme podporný team, ktorý ich učí tzv. Breilovo písmo. Dnes už dokážu súvisle čítať, ale aj písať na špeciálnom písacom stroji, ale aj na obyčajnej klávesnici. Úzko spolupracujeme s Úniou nevidiacich i s odborníkmi z Levoče, ktorí sa na nás prišli pozrieť, zároveň povzbudiť a dať cenné rady do budúcnosti. Bola pritom aj Slovenská televízia RTVS.

Pravidelným hosťom v škole je aj pani Csutorová z Policajného zboru SR. Prichádza v dobrom a so zaujímavými témami, ktoré mladých poučia aj informujú - napr. o environmentálnej polícii a ich činnosti, o trest-

nej zodpovednosti mladistvých, alebo dopravných zaujímavostiach.

November bez Slniečkovaia nemôže byť a preto už tradične žiaci parlament školy v spolupráci s prvkami i deviatakmi pripravil túto imatrikuláciu najmenších, teda prijímanie prváčikov do cechu školy. Malí i veľkí sa predstavili originálnym programom a potom si opečiatkovali triedne slniečko.

Blížia sa vianočné sviatky, máme za sebou aj korčuliarsky výcvik a horlivo si pripravujeme aj prekvapenia na vianočné trhy. GemArt spoločne aj s DO Fénix pri našej škole pripravuje vianočný trh pred kaštieľom v Betliari i Vodnom hrade v Štítiku, kde sa predstavíme nielen kultúrnym programom, ale aj zručnosťou našich žiakov. V rámci tvorivých dielní sme zhotovili stovky vianočných dekorácií, ktoré si budú môcť návštevníci zakúpiť na predvianočnom trhovisku. Vianočný pozdrav však pripravujeme aj pre našich dôchodcov v obci a veríme, že ich to poteší. No a pomaly sa tešíme na vianočnú akadémiu školy a samozrejme i na zimné prázdniny, ktoré veríme, že budú zasypané mäkkým páperím snehových vločiek i radosťou a zdravím v našich domovoch.

L. Mikula riaditeľ školy

fotografie na druhej strane ➡

Predstavujeme poslancov obecného zastupiteľstva

Kvôli tomu, aby občania lepšie spoznali svojich zástupcov, sme všetkým položili otázky, rovnaké. Vzhľadom na to, že okrem Kataríny Prékopovej, Tibora Tótha a Ľudovíta Gunára sú ostatní členovia poslaneckého zboru nováčikmi, začali sme s obligátnymi otázkami:

1. Kandidovali ste z určitých dôvodov, aké boli tie Vaše, respektíve aká bola Vaša motivácia?

2. Aké sú Vaše priority v tomto volebnom období? Čo by ste chceli dosiahnuť, zmeniť, uskutočniť, resp. čo je podľa Vás najdôležitejšie pre obec a jej obyvateľov?

3. Môžete po roku od zvolenia do funkcie konštatovať, či sa Vám (alebo poslaneckému zboru ako celku) niečo z vyššie uvedeného podarilo navrhnúť, realizovať, resp. s čím ste spokojný/á - z doterajších aktivít OcZ?

A bonusová otázka, vzhľadom na to, že obec je nútená, kvôli nedostatku finančných prostriedkov a kvôli neefektívnemu výberu daní a poplatkov, prehodnotiť ich výšku:

4. Váš názor na zvyšovanie daní a poplatkov, s platnosťou od 1.1.2024, (resp. vysvetlenie pre občanov, prečo ideme zvyšovanie schvaľovať).

Odpovede nájdete na ďalších stranách.

Odpovede našich poslancov

Daniel Freivolt má 24 rokov, vyštudoval odbor mechanik elektrotechnik so zameraním na automatizačnú techniku. Od leta 2018 pracuje ako projektový manažér v oblasti elektrotechniky v Bratislave.

1. Dneska je trendom ísť do zahraničia alebo iných miest lebo obce upadajú, nie sú príležitosti, ísť za lepším životom atď. Ľudia sa už tak nestretávajú ako voľakedy, riešia seba, svoje starosti a bohužiaľ sa to samé neurobí ale na druhej strane to niekto urobiť musí, a keďže ja osobne plánujem žiť tu, chcel som sa podieľať na chode obce.

2. Asi najdôležitejšie je zvyšovanie komfortu pre našich obyvateľov a bezproblémový chod obce, vylepšená infraštruktúra,

kultúrne podujatia, máme tu na to obrovský potenciál aby sme to mohli využiť.

V tomto volebnom období by som bol rád keby sa podarilo začať realizovať dlhodobšie projekty ako miestny camping, prestavba domu dôchodcov, vytvoriť pracovné príležitosti pre obyvateľov obce, zabezpečenie obvodného lekára prípadne lekárne, budovanie chodníkov a oddychových zón. Nezabúdajme že sme turisticky veľmi atraktívna obec, máme tu veľa pamiatok ktoré iní nemajú a po znovuoživení hradu musíme počítať s tým že sa sem budú zase hrnúť ľudia z rôznych kultov Slovenska aj zahraničia a preto im musíme vytvoriť podmienky aby sme sa mohli vyrovnáť podobným destináciám a bolo čo ponúknuť a preto všetko bude závisieť od toho koľko financií

vieme získať z rôznych zdrojov a to je ten hlavný cieľ.

3. Je to tímová práca ale za seba môžem povedať že som bol aktívny pri realizovaní všetkých obecných akcií. Veľa vecí je v riešení a výsledky budú viditeľné až v budúcnosti.

4. Život je stále drahší, je inflácia, dražšie potraviny, pohonné hmoty, energie. Je to celosvetový trend a bohužiaľ má to negatívny vplyv aj na našu obec a nevieme sa tomu vyhnúť. Aby sme zabezpečili naďalej plynulý chod obce musíme niekedy prijať aj také opatrenia ktoré sa nám nepáčia. V opačnom prípade to pocítíme všetci a to sa nám tiež páčiť nebude.

Ľudovít Gunár má 61 rokov. V súčasnosti pracuje v synovej stavebnej firme. Po dlhé roky je vajdom v miestnej rómskej osade.

1. Moja motivácia kandidovať za poslanca bola podpora od občanov z našej rómskej osady ale aj z dediny z našej obce, ktorí ma žiadali, aby som ich zastupoval a aby som hájil ich práva. Nielen práva, ale aj povinnosti. Aj to bolo dôležité, že mám vybudovanú komunikáciu a vzťahy s inštitúciami, ktoré podporujú rómske menšiny. Chcel som, aby našu komunitu niekto zastupoval v zastupiteľstve, vzhľadom k počtu Rómov, žijúcich v našej obci.

2. Moje priority sú nasledovné:

Vyriešiť problematiku pitnej vody v osade ale zároveň tým aj vodu pre hrad.

Vyriešiť problematiku pozemkov v osade. Pracovať s mládežou a spolupracovať s komunitným centrom.

Venovať sa seniorom.

Spolupracovať s ostatnými poslancami aby sme vyriešili problémy obce.

Ďalej spolupracovať so štátnymi inštitúciami ako je úrad splnomocnenca pre rómske komunity.

3. Moja spokojnosť v poslaneckom zbore – som spokojný tak na päťdesiat percent s doterajším fungovaním. Konkrétne nevím v súčasnosti konkrétne menovať, čo sa dosiahlo, alebo menovať výsledky, lebo

z mojich spomínaných priorít je rozbehnutá práca s mládežou a seniorami a začala spolupráca s komunitným centrom.

4. Na zvyšovanie daní a poplatkov v našej obci mám taký názor, že zvýšiť o päťdesiat percent všetky sumy a sadzby podľa mňa je dosť veľa a hlavne pre dôchodcov, ktorí majú nízky dôchodok alebo aj pre tých, ktorí sú na dávkach v hmotnej núdzi. Ale tiež chápem obec, že máme málo financií na bežné výdavky alebo na investície. Ale spomínaným občanom, čiže starším a dôchodcom a sociálne slabým občanom by sme mohli dať a poskytnúť nejaké zľavy.

Gabriela Jobbádová – má 41 rokov, kandidovala ako nezávislá. Od svojich 18 rokov pôsobí v zdravotníctve, viac ako 20 rokov je zdravotníčkou záchranárkou. Vzápätí po voľbách sa stala zástupkyňou starostu obce.

1. Kandidovať za poslanca obecného zastupiteľstva som sa rozhodla, pretože angažovanie sa vo veciach verejných beriem a vnímam ako službu pre občanov. Narodila som sa tu, vyrastala, našu obec mám rada a urobím všetko preto, aby naša obec bola príjemným domovom pre všetkých Krásnohôrčanov.

2. Medzi moje priority v tomto volebnom období by som uviedla tieto:

- spolupatričnosť
- vytvárať čisté a príjemné prostredie pre našich obyvateľov, úprava verejných priestranstiev obce
- vzájomná pomoc- pomoc seniorom a všetkým, čo sú na pomoc odkázaní- či už formou pekného slova alebo výpomocou pri niektorých domácich prácach
- údržba miestneho cintorína

- oprava miestnych komunikácií
- rekonštrukcia klubu dôchodcov, napojenie sa na vodovod, rekonštrukcia sobášnej siene, uvedenie zberného dvora do trvalej prevádzky

- príprava na oživenie cestovného ruchu v našej obci po otvorení hradu

- úprava miestneho campingu - rekonštrukcia podľa možností

- príprava rôznych spoločenských, kultúrnych a športových podujatí pre všetky vekové kategórie.

3. Po roku od zvolenia do funkcie si myslím, že naša obec potrebovala „reštart“ a rozbehla sa správnym smerom. Z vyššie uvedených je splnené alebo v štádiu riešenia niekoľko mnou uvádzaných priorít.

Ako predseda komisie pre kultúru a šport sa od nástupu do funkcie spolu s členmi komisie pod záštitou obce snažíme naplno venovať organizovaniu rôznych podujatí, čo si vyžaduje maximálne úsilie a nasadenie, začo každému z členov a všetkým, ktorí nám doteraz pomohli ďakujem.

Vynaložím maximálne úsilie a verím, že aj

všetci moji kolegovia poslanci urobia všetko preto aby sme každým našim spoločným rozhodnutím prispeli k napredovaniu, rozvoju a zviditeľneniu našej obce.

4. Keď ide o zvyšovanie ako také, je jasné, že naši obyvatelia tomu radi nebudú. Chápem ich, rozumiem im. Mnohí majú minimálne mzdy, minimálne dôchodky a sú sociálne znevýhodnení. No napriek tomu si myslím, že zvyšovať dane a poplatky je v súčasnosti nevyhnutné. V Krásnohorskom Podhradí je výška poplatkov za odvoz komunálneho odpadu jedna z najnižších v okolí, ktoré nám nepokrývajú ani zďaleka výdavky za vývoz odpadu. Môj názor je, že všetci obyvatelia by sa mali postaviť k úhrade daní a poplatkov rovnako. Myslím tým, že sú obyvatelia, ktorí si svoje povinnosti plnia a potom je druhá skupina, ktorá poplatky neuhrádza. Z toho je jasné, že občan, ktorý je poctivý si položí otázku: my platíť musíme a niektorí nie? Túto problematiku tu máme už dosť dlhú dobu ale dúfam a verím, že sa nám to podarí vyriešiť.

Katarína Prékopová má 52 rokov, je živnostníčkou, v ubytovacích a pohostinských službách podniká vyše 20 rokov. V poslaneckom zbore pôsobí druhé volebné obdobie.

1. Trápi a trápil ma už dlhodobo nezáujem o obec, či už zo strany občanov alebo nimi volených zástupcov. Trápi a trápilo ma, že naša obec stagnuje, že nám nefungujú elementárne služby, ktoré má samospráva zabezpečovať svojim občanom. Že sa nestaráme o verejné priestory, že nerekonštruujeme obecný majetok (napr. kemping), ani pamätihodnosti (napr. budovu klubu dôchodcov). Že nepodávame žiadosti o nenávratné príspevky, že nesledujeme výzvy a nereagujeme na potreby obce. Viem, že sa všetko vymenované dá riešiť, a čo mnohí považujú za problém, má svoje jednoduché riešenie - a toto ma motivovalo získať si dôveru občanov a dokázať, že ak je vôľa, žiaden problém nie je neriešiteľným. Veci verejné sa dajú spravovať lepšie, a najmä správne, bolo preto mojou povinnosťou kandidovať. A tiež viem, čo znamená uprednostniť verejný záujem pred súkromným. A pretože mi na našej obci záleží. A ak dokážem svojou troškou prispieť do spoločného, potom je mojou povinnosťou slúžiť občanom.

2. Akov predchádzajúcej odpovedi uvádzam, prioritou je základná občianska vybavenosť: efektívne odpadové hospodárstvo, funkčný zberný dvor a nastavenie triedenia - tak, aby obec ušetrila. Pôvodne som sa snažila aj o spravodlivé spoplatnenie zberu odpadu, napr. zavedením množstvového zberu, toto sa však nepodarilo presadiť. Je potrebné osadenie kamerového systému na cintoríne. Predbežne už bol projekt dohodnutý, mali sme k dispozícii cenové ponuky. Bezpečnosť a komfort občanov by mal byť prioritou samosprávy ako takej. Spomenula by som aj rekonštrukciu, resp. rozšírenie kanalizácie a čistiarne odpadových vôd. Počas inventarizácie obecného majetku sme stav čističky (a vybavenie) kontrolovali a boli sme zhrození. Zásadným riešením je otvorenie zmluvy o prevode správy majetku obce s východoslovenskými vodárňami, jej prehodnotenie. Je potrebné nastavenie nových podmienok. Je nutné dobudovať kanalizáciu pre občanov, ktorí sú a boli diskriminovaní pôvodným rozhodnutím vedenia obce a nie sú na ňu napojení. Následne by som chcela napomôcť pri získaní financií na rekonštrukciu kempingu, pripraviť dobrý projekt. Vytvorila sa stále a sezónne pracovné miesta - počas jeho budovania aj počas prevádzky. Kemp bude obrovským prínosom pre našu obec, okrem skutočnosti, že nám pribudnú nemalé príjmy do obecnej pokladne. Máme

v obci obrovský kultúrny a prírodný potenciál, množstvo šikovných remeselníkov a odborníkov, kopu vzdelaných obyvateľov, nemálo odhodlaných a ochotných občanov a to treba využiť.

Je potrebné aj vyhotoviť a schváliť zoznam pamätihodností obce, pretože bude ľahšie postupovať pri ich rekonštrukcii, žiadať spoluprácu inštitúcií, a aj ľahšie získať finančné prostriedky na ich záchranu a obnovu. Týmto počínom tiež zamestnáme ľudí, dáme šancu nezamestnaným, šikovným remeselníkom, ale aj zachránime kus histórie. Máme obrovské šťastie, že okrem 5 národných kultúrnych pamiatok tu máme ďalšie historické zaujímavosti napr. Kašnu - predtým napájadlo pre dobytok (na rohu ulíc Hradná a Lipová), Budovu klubu dôchodcov (predtým jeden z domov pre člena zboru úradníkov), Mramorový tabuľu, osadenú na počesť Dionýza a Františky, Kamenný most a iné, ktoré si zaslúžia našu pozornosť, a aj to, aby sme ich označili infotabuľami a propagovali.

Zároveň by som bola rada, ak by sme v tomto volebnom období dosiahli, aby sa pri dôležitých rozhodnutiach viedla odborná a konštruktívna debata a aby sa nerozhodovalo "ad hoc", resp. bez náležitého zváženia dôsledkov rozhodnutí poslancov pre našu samosprávu.

3. Podarilo sa (mi) dosiahnuť, že dôjde k odstráneniu nelegálnej skládky vedľa zberného dvora - na základe podnetu, ktorý som skoncipovala a podala ešte v predchádzajúcom volebnom období. Síce to nevykoná obec „sama od seba“, nariadili nám to príslušné orgány, ale výsledkom bude rekultivácia pôdneho fondu a vyčistenie vodného toku. Na odstránenie nelegálnych skládok poskytuje envirofond príspevok, niekoľkokrát som na to upozornila, nemuseli sme čakať na nariadenie štátneho orgánu. Dobšinej sa tento rok podarilo získať práve na odstránenie nelegálnej skládky vyše 206.000,- eur.

Som rada (a spokojná), že v komisii pre cestovný ruch a propagáciu sa zišli ľudia, ktorí chcú pre obec aj niečo urobiť a posúvať ju vpred. Zopár užitočných návrhov už padlo, zatiaľ sa ich nepodarilo realizovať, pre nedostatok financií. Máme s jedným z členov komisie rozpracovanú koncepciu rozvoja cestovného ruchu a tiež konkrétne plány, ktoré sa budú môcť realizovať budúci rok. Zúčastnili sme sa, s ďalším z členov komisie, workshopu (školenia) programu cezhraničnej slovensko-maďarskej spolupráce (Interreg SK - HU), kde sme nadviazali komunikáciu s viacerými subjektami a prostredníctvom ktorého budeme vedieť reagovať na výzvy, dúfajme, že už v budúcom roku.

Ako kolektívny orgán sme s poslancami pri-

jali niekoľko rozhodnutí, s niektorými som spokojná, s niektorými zas nie, napr. so zdlžením obce - čerpaním finančných prostriedkov prostredníctvom úveru.

Ako poslanec môžem iba trvať na plnení „živých uznesení“ z minulého volebného obdobia - o kolaudácii vodojemu, kolaudácii jednej z vetiev vodovodu v rómskej osade, elektrifikácii zberného dvora, či rozšírení kamerového systému - a to aj robím. Poslanecký zbor, ako zákonodarný orgán obce, môže prijímať uznesenia a kontrolovať ich vykonanie.

Jednali sme s dopravným inžinierom, odborníkom, ktorý by nám mohol pripraviť kompletnú zonáciu obce s dopravným označením. Zatiaľ sa aj tento plán odkladá, kvôli nedostatku financií.

4. Zvyšovanie daní je nepopulárne opatrenie. Mohli sme zvyšovať sumu poplatkov postupne, možno menej rapídne, počas predchádzajúcich rokov, samozrejme pred voľbami by to politické body neprineslo.

Pravdou je, že obec má menej výnosov z podielových daní, ani vymôcť staré pohľadávky sa nepodarilo. Doteraz sa vôbec nešetrilo, doslova sa verejnými prostriedkami plytvalo, peniaze z obecnej pokladne boli míňané veľmi neefektívne. Nepochybným faktom je aj to, že tu máme infláciu, zvýšili sa ceny energií, stavebných materiálov, tovarov a služieb, ktoré má zabezpečovať obec. Mrzí ma, že sme sa šetrili - zatiaľ - nenaučili a obávam sa, že na to doplatíme v blízkej budúcnosti.

Poplatky za komunálny odpad sa zvyšovali naposledy v koncom roka 2019, pritom zberová spoločnosť nám navyšovala ceny za služby každý rok.

Osobne si myslím, že pred zvyšovaním sadzieb daní a poplatkov sme mali najprv zoškrtiť zbytočné výdavky, zefektívniť výber daní, prijatím ráznych opatrení.

Prijatý zákon, po našom vstupe do EÚ, mal obciam zabrániť v tom, aby náklady na odpadové hospodárstvo vykrývali z iných finančných zdrojov. Hoci to zákon neumožňuje ani v súčasnosti, ide o bežnú prax, pričom samosprávy „doplácajú“ na nakladanie s odpadom zo svojich rozpočtov a robíme to tak aj my.

V prípade zvyšovania cien za smeti nás tiež ovplyvnila povinnosť zaviesť zber bioodpadu a od 1.1.2024 nás čaká ďalšia - povinná mechanicko-biologická úprava zmesového komunálneho odpadu pred uložením na skládku. Už v minulom volebnom období som niekoľkokrát upozorňovala na možnosť množstvového zberu a zvýšenie miery triedenia - aby sa zaviedlo spravodlivé spoplatnenie. Pretože pri paušálnom výbere poplatkov za odpad nevie občan ovplyvniť výšku svojho poplatku, zároveň

to znižuje motiváciu triediť, pretože zodpovedný občan platí rovnako ako ten, kto neseparuje.

Pri ostatných poplatkoch sa nebránim navýšeniu pri podnikateľských subjektoch,

uvítala by som však výhody, resp. úľavy pre svedomitých občanov, tiež pre dôchodcov. V zmysle toho som aj návrh VZN pripomienkovala.

(Poznámka: Poslankyňa, odpovedajúca na otázku je zároveň šéfredaktorkou obecných novín. Otázky poslancom boli koncipované a štylizované spoločne s redaktorkou obecných novín.)

Tibor Tóth má 51 rokov, pracuje ako manažér rodinnej firmy. V minulosti 30 pôsobil v policajnom zbore, posledne ako vedúci oddelenia.

1. Bol som poslancom v predchádzajúcom volebnom období a keďže som mal pocit, že som ešte svoje poslanie nenaplnil, kandidoval som opätovne ako nezávislý kandidát. Hlavná motivácia bola podpora od obyvateľov, ktorí ma v predchádzajúcom volebnom období podporovali, komunikovali a taktiež žiadali o informácie o chode a činnosti samosprávy či situácii s revitalizáciou „nášho“ hradu Krásna Hôrka. A samozrejme, práca vo verejnom záujme ma baví.

2. Priority? Samozrejme dobudovanie technickej infraštruktúry obce ako sú cesty, chodníky, verejné osvetlenie. Sú to veci, ktoré sú nevyhnutné pre komfortné využívanie intravilánu obce ako pre domáчих, tak aj pre návštevníkov či turistov. Je to síce veľká a zaťažujúca investícia pre obec, ale z druhej strany je na relatívne dlhú dobu. Po zrušení týchto základných saturácií sa môže obec pustiť do ďalších investícií ako je občianska vybavenosť (kultúrna, športová, spoločenská či sociálna). V neposlednom

rade musí byť obec pripravená na otvorenie „nášho hradu“ (raz sa musí otvoriť aj keď SNM posúva termíny) a tým aj na prílev turistov. Nemôžeme len natŕčať ruky pri výbere parkovného, ale ponúknuť turistom/návštevníkom niečo viac ako napríklad nejaké atrakcie, náučné chodníky, náučné tabule a zatriktívniť nie len „náš hrad“ ale aj našu obec a okolie. Osobnú aktivitu som toho roku smeroval aj napríklad voči spoločnosti DPD na umiestnenie balíkomatu, čiže boxu, výdajného miesta pre balíky doručované kuriérskymi službami. Táto služba by bola určite výhodná pre zamestnaných obyvateľov alebo obyvateľov, ktorí sa nepretržite nezdržujú doma a využívajú nákupy mimo kamenných predajní. Pre týchto občanov apelujem aj na zriadenie bankomatu od bankovej spoločnosti a taktiež na možnosť poskytnutia služby „obecného rozhlasu“ formou SMS alebo emailu. Čo zmeniť? Myslím, že po dlhšej nečinnosti obce voči obyvateľom sa konečne kamene pohli, čo je vidieť aj na aktivitách obecného úradu a komisií fungujúcich pri obecnom zastupiteľstve a myslím si, že dobrým smerom. Nevyhnutné je však zmeniť či aktualizovať väčšinu všeobecne záväzných nariadení obce pre riadne a zákonné fun-

govanie. Dobrou správou je, že máme novú hlavnú kontrolórku ktorá nám bude v týchto veciach nápomocná lebo je skúsená a odborné zdatná.

3. Rok je dlhá doba z pohľadu občana. Z pohľadu starostu alebo poslanca obecného zastupiteľstva je to veľmi krátka doba na zrealizovanie väčších projektov ktoré by ľudia vnímali/videli. Je to mravenčia robotka väčšinou za počítačom v kancelárii a nekonečným komunikovaním s príslušnými úradmi a organizáciami. Je to celkom iné ako keď niekto robí na vlastnom dvore ako keď vystupuje ako samospráva a vo verejnom záujme.

4. Bude to bolestivé, ale nič neočakávané. Tak by som to zhodnotil. Škoda sa v tejto veci vyhovárať na zvyšovanie cien, miezd, nákladov či infláciu. Neverím, že existuje človek ktorý by nevnímal zvyšovanie poplatkov v každej sfére života. Neminie nás to jednoducho ani pri dani či poplatkoch za odvoz odpadu. Je to nevyhnutné pre zabezpečenie chodu obce, ale sľubujem, že pri určovaní zvýšenia jednotlivých poplatkov bude obec a obecné zastupiteľstvo maximálne uvažlivo.

Parlamentné voľby 2023

Predčasné parlamentné voľby sa uskutočnili 30. septembra 2023. Zúčastnilo sa ich 3 007 123 oprávnených voličov, čo predstavuje účasť na úrovni 68,51%. Na prvom mieste skončil Smer-SD so ziskom 22,94 percenta (%) hlasov. Nasledujú Progresívne Slovensko (17,96 %), Hlas-SD (14,70%), koalícia OĽaNO a priatelia (8,89 %), KDH (6,82 %), SaS (6,32 %) a SNS (5,62 %). Vládu zostavili strany Smer-SD, Hlas-SD a SNS. Spolu majú v parlamente 79 kresiel.

Ako sme volili v Krásnohorskom Podhradí:

1. Pirátska strana - Slovensko 5 hlasov
2. PRINCÍP 0 hlasov
3. Progresívne Slovensko 85 hlasov
4. SPOLOČNE OBČANIA SLOVENSKA 0 hl.
5. OĽANO A PRIATELIA: OBYČAJNÍ

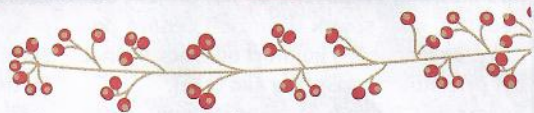
LUDIA (OLANO), NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI (NEKA), NOVA, SLOBODNÍ A ZODPOVEDNÍ, PAČIVALE ROMA, MAGYAR SZÍVEK a Kresťanská únia a ZA LUDÍ 261 hl.

6. Komunistická strana Slovenska 4 hl.
7. Maďarské fórum, Občianski demokrati Slovenska, Za regióny, Rómska koalícia, Demokratická strana 6 hl.
8. Vlastenecký blok 0 hl.
9. Modrí, Most - Híd 9 hl.
10. SPRAVODLIVOSŤ 0 hl.
11. Slovenské Hnutie Obrody 1 hlas
12. Sloboda a Solidarita 28 hl.
13. SME RODINA 20 hl.
14. MySlovensko 0 hl.
15. Slovenská národná strana 19 hl.
16. SMER - sociálna demokracia 137 hl.
17. HLAS - sociálna demokracia 87 hl.

18. SZÖVETSÉG - Magyarok. Nemzetiségék. Regiók. | ALIANCIA - Maďari. Národnosti. Regióny 161 hl.

19. SRDCE vlastenci a dôchodcovia - SLOVENSÁ NÁRODNÁ JEDNOTA 2 hlasy
20. SDKÚ - DS - Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana 0 hl.
21. Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko 7 hl.
22. Demokrati 17 hl.
23. Kresťanskodemokratické hnutie 4 hl.
24. KARMA 0 hl.
25. REPUBLIKA 37 hl.

Z 2098 oprávnených sa volieb zúčastnilo 906 voličov, počet odovzdaných platných hlasov bol 889 ks.

Krátke správy

Dňa **22.9.2023** sa na pozvanie Nadácie grófa Júliusa Andrássyho ml. pri príležitosti 200. výročia narodenia Júliusa Andrássyho st. zúčastnila, delegácia našej obce, konferencie v maďarskom mestečku Gödöllő, ktorá sa konala v miestnom kráľovskom kaštieli, maďarskom ekvivalente Versailles. Primátor mesta Gödöllő, spolu so starostami našej obce a obce Csíkszentkirály, a starostkou I. Budapešťianskeho obvodu, zastrešovali túto konferenciu v pozícii „patrónov“. Po krátkom otváracom príhovore každého z nich sa k slovu dostali historici, duchovní z ozbrojených síl, bývalý minister zahraničných vecí i veľvyslanec v USA, profesor rakúskej akadémie vied a ďalší, ktorí prítomných svojimi zaujímavými prednáškami, postupne zasvätili do súkromného života i politickej kariéry tohto významného človeka i politika, ktorým gróf Július Andrássy st. určite bol. Našu obec reprezentovali okrem starostu obce dvaja zamestnanci obecného úradu, poslanec Daniel Freivolt a členovia miestnej organizácie Csemadoku Tibor Szarka a Ľudovít Baffy.

Na svojom septembrovom zasadnutí – **26.9.2023** – poslanci obecného zastupiteľstva schválili Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja združenia obcí mikroregiónu Čremošná pre roky **2023-2030**.

V priebehu mesiaca október boli občania vyzvaní, aby sa zapojili do súťaže o najkrajšiu vyrezávanú tekvicu. Do súťaže sa prihlásili (iba) traja účastníci, najkrajšiu vyrezala Marika Magyarová ml. Ako prejav vďaky a úcty pri príležitosti me-

siaca venovaného starším občanom, naša obec usporiadala slávnostné posedenie pre najstarších, dňa **18.10.2023** v miestnom kultúrnom dome.

V priebehu mesiaca október došlo k zlepšeniu základnej technickej infraštruktúry v obci – v tomto prípade k realizácii cestnej komunikácie do rómskej osady a časti cesty k futbalovému ihrisku.

Obec mala na túto investíciu schválený nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Bol vy súťaženej dodávateľ, v marci 2022. Keďže odvtedy narástli ceny stavebného materiálu, vybratý zhotoviteľ realizoval dielo, až po navýšení pôvodnej zmluvnej ceny. Pôvodná cena bola 98.119,20 €, navýšenie činilo 14.686,80 €. Z toho obec, po schválení dodatku k zmluve, riadiacim orgánom pre operačný program „Ľudské zdroje“, uhradila z vlastných zdrojov 7.216,92 €. T.j. 95% sú externé zdroje a 5% tvorili zdroje samotnej obce.

Dňa **20.10.2023** poslanci Košického samosprávneho kraja schválili koncepciu Cyklodestinácie Gemer. Dokument obsahuje plánované investície a aktivity v oblasti rozvoja cykloturizmu v okrese Rožňava v rokoch 2024 až 2030, predpokladané náklady predstavujú desať miliónov eur. Najvýznamnejšou investíciou má byť cyklotrasa s názvom Gemer Trail s dĺžkou viac ako 50 kilometrov. Ako prvá sa bude budovať trasa, ktorá spojí Rožňavu s Krásnohorským Podhradím.

24.10.2023 sa uskutočnil mediálny deň na hrade Krásna Hôrka. Prítomných novinárov

informoval riaditeľ SNM Branislav Pánis, riaditeľka Múzea Betliar Timea Mátéová, architekt Peter Vaňo – o postupe prác a starosta Štefan Kún o úkonoch obce, v rámci potrebných konaní.

Dňa **11.11.2023** sa uskutočnil 10. ročník „medzinárodného turnaja“, v rámci ktorého si opäť porovnali sily stolní tenisti nášho STK Sokol Krásnohorské Podhradie a maďarskej obce Dédestapolcsány. Zlatú a striebornú priečku obsadili stolnotenisisti-hostia, bronz ostal doma.

Počas zasadnutia miestneho zastupiteľstva, dňa **13.11.2023** bolo poslancami schválené čerpanie úveru vo výške 100.000,- eur na investičné a kapitálové výdavky a zároveň 50.000,- eur, ktorý bude určený na bežné výdavky. Doba splácania úveru je/bude 10 rokov.

Dňa **15.11.2023** sa uskutočnilo spomienkové stretnutie k 30. výročiu návratu pamätníka Františky Andrássyovej do Rožňavy, v historickej radnici v Rožňave. Do roku 1989 bola socha umiestnená pred Mauzóleom v Krásnohorskom Podhradí, rovných 30 rokov. Na zasadnutí obecného zastupiteľstva, dňa **28.11.2023** bola poslancami schválená zmluva o poskytnutí dotácie na podporu kultúrnych a sociálnych potrieb a riešenia mimoriadnych situácií rómskej komunity, na základe ktorej nám Úrad vlády SR poskytne dotáciu vo výške 15.000,- eur na obnovu vodojemu v miestnej rómskej osade, resp. na odstránenie jeho havarijného stavu.

Putovná výstava Štetcom žiakov základnej školy spod hradu Krásna Hôrka sa uskutočnila v dňoch **6.-10.12.2023** v Múzeu Betliar.

Úcta k starším - v miestnej osade

Dňa 31.10.2023 sa uskutočnilo podujatie „Úcta k starším“ aj v miestnej osade v Komunitnom centre v Krásnohorskom Podhradí. Celú organizáciu zabezpečili TSP Krásnohorské Podhradie a Komunitné centrum pod záštitou Kultúrnej a športovej komisie. Podujatia sa zúčastnilo približne dvadsať seniorov, medzi ktorými boli aj štyria jubilanti. Celé podujatie otvoril slávnostným príhovorom starosta obce Štefan Kún. Príhovor mal aj Ľudovít Gunár, ktorý odmenil pár seniorov za príchopenie sa v spoločnosti dlhoročnou prácou. Programom bolo vystúpenie detí z MŠsVJM a ZŠsVJM, a taktiež hudobné predstavenie muzikantov Maroša Rusňáka (husle) a Eduarda Zubatého (harmonika). Celé podujatie sa nieslo v duchu dobrej nálady. Cieľom bolo spríjemniť kultúrny a spoločenský život seniorov v rómskej osade.

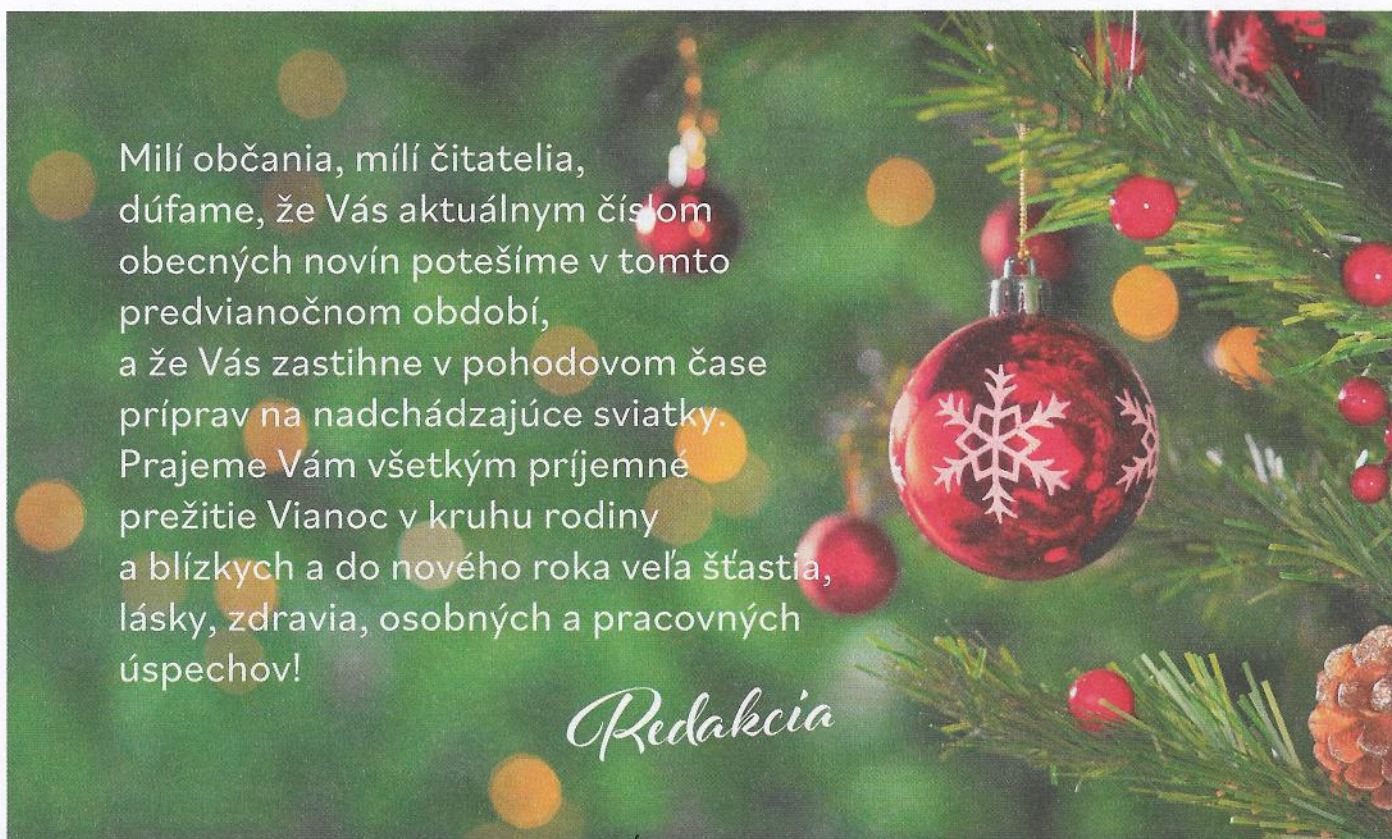
Údaje z matriky

Z dôvodu dodržiavania ustanovení zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, obec Krásnohorské Podhradie bude zverejňovať len počty narodených detí, počty sobášov a počty úmrtí – v príslušnom období, ktoré uplynulo od vydania posledného čísla obecných novín (v kalendárnom štvrtroku). Od posledného vydania, do konca októbra, sú počty nasledovné:

Milí občania, milí čitatelia,
dúfame, že Vás aktuálnym číslom
obecných novín potešíme v tomto
predvianočnom období,
a že Vás zastihne v pohodovom čase
príprav na nadchádzajúce sviatky.
Prajeme Vám všetkým príjemné
prežitie Vianoc v kruhu rodiny
a blízkych a do nového roka veľa šťastia,
lásky, zdravia, osobných a pracovných
úspechov!

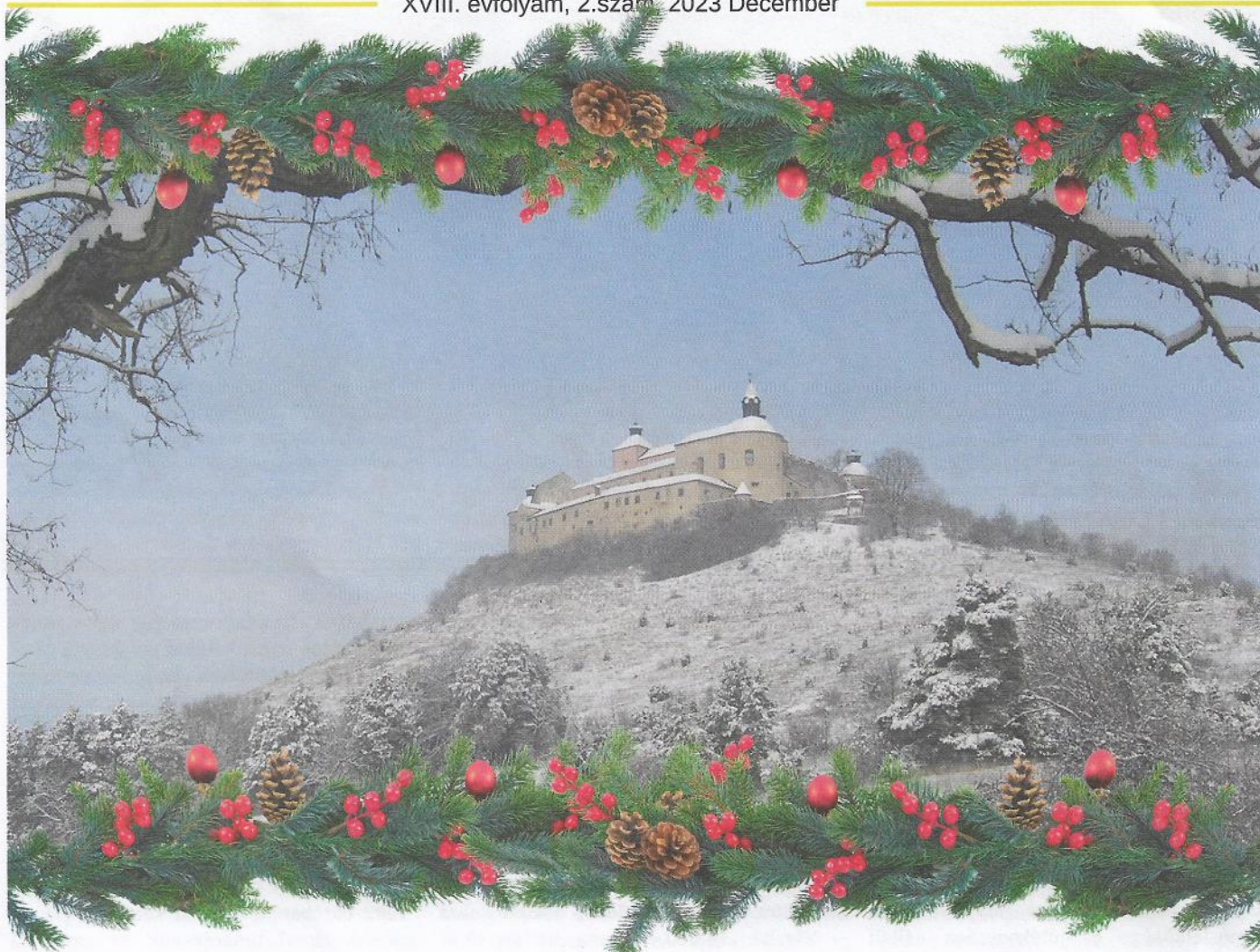
Redakcia

VÁRALJAI HÍRMONDÓ

XVIII. évfolyam, 2.szám 2023 December

Tisztelt Polgárok!

Engedjék meg, hogy szóljak Önökhöz egy évvel polgármesterré választásomat követően. Sejtettem, hogy a község nincs jó állapotban, sem pénzügyi, sem pedig műszaki szempontból. A polgármesteri tisztség elfoglalása után viszont rájöttem, hogy a falu anyagi, s ezáltal általános helyzete még rosszabb, mint feltételeztem. A községben csak fenntartási üzemmódban folyik a munka, mivel csökkentek a részesedési adókból befolyó bevételek, ugyanakkor megnöttek úgy a község, mint a községi hivatal működési költségei. Már az első évben olyan népszerűtlen döntésekhez is kellett folyamodnom, mint az alkalmazottak számának csökkentése, s a falufejlesztési beruházások korlátozása. A község ennek ellenére a megszokott színvonalon teljesítette a hatáskörébe tartozó feladatokat. Kiépítettük az új hulladékgyűjtő helyeket, üzembe helyeztük a mérleget a hulladékgyűjtő udvarban, kitisztítottuk a patakmedret. Kicsínosítottuk a kemping területének kinézetét, a megrongálódott buszmegállót, befejeződött

az Osloboditeľov (Felszabadítók) utca aszfaltozása. Ebben az évben zajlott szintén a községi hivatal felújítása, amelyhez a község saját önrésszel járult hozzá, befejeződött a kulturális központ kerítése és világítása, s fokozatosan a végéhez közeledik a temető paszportizációja. A temetőben részben a vízellátás is újraindult. Egész évben ügyelünk a közterületek tisztaságára és rendjére. Befejeződött a várhoz vezető járda, és dolgozunk az 1987-ben épített szivattyúház műszaki átvételén, amelynek kapcsán a Szlovák Nemzeti Múzeum az együttműködés hiányával vádolt meg. Fokozatosan kiegészülnek és aktualizálásra kerülnek a község általános érvényű rendeletei. A község díszítését minden alkalomra a helyettesem biztosítja és szervezi, amit köszönök neki. Kifestették a kultúrház helyiségeit. Augusztusban falunapokat szerveztünk, amelynek nagy volt a látogatottsága, és a testvértelepülésekről is érkeztek vendégek.

A romatelepen megkezdte működését az első közösségi központunk. A telep lakói számára heti három alkalommal helyezik üzembe a vízvezetékét, amelyért a saját

pénzükből fizetnek. Kitakarítottuk a telep közterületeit. Nem akarok kifogásokat keresni, vagy esetleg kibújni a felelősség alól, de aki csak egy kicsit is tisztában van az önkormányzati munka menetével, és ismeri a polgármesterre háruló feladatokat, bizonyosan belátja, hogy nem minden olyan egyszerű és problémamentes.

Törekszünk a polgárok megelégedésére intézni a dolgokat. Az egyéves polgármesteri tevékenységem alatt biztosan követtem el hibákat, de soha senkivel szemben sem vezérelt ártó szándék.

Köszönetet mondok a családomnak, a barátaimnak, az összes képviselőnek, a községi alkalmazottnak és mindenkinek, aki munkájával hozzájárult a falu működéséhez.

Közeledik a karácsony és a 2023-as év vége. Ezért szeretnék mindannyiuknak bőséges, kellemes és szeretetteljes karácsonyi ünnepeket, valamint boldog, egészségben és sikerekben gazdag új esztendőket kívánni

az Önök polgármestere

Történelmi kitekintő

Mivel még mindig kutatjuk a falu történetét, és várunk a szakemberekre, ebben a lapszámban a történelmi rovatot Andrassy Franciskának szenteljük. Ezúttal a szobra keletkezésének körülményeit járjuk körül – mivel 20 évig a mauzóleum előtt állt, és mert rossz állapotban van, gyűjtés indult a felújítására. Az emlékművet 1973-ban Krasznahorkaváraljára helyezték át, és 20 évig állt a mauzóleum előtt, ahol egykor a grófnét örök nyugalomra helyezték.

A másik, fontosabb ok az, hogy Franciska nemeslelkűsége és jótekonysága nélkül nem jött volna létre a nyugdíjalap a férje, Dénes gróf nagybirtokán aktívan dolgozó tisztikar, írnokok és erdészek támogatására. Az elején 25.000,- koronát tett bele – abban az időben hallatlan összeget. Váralján nem alapítottak volna alapot a munkásaik árvái és özvegyei számára sem. Például csak az 1898-as évben a házaspár 256.000 korona összegű adományt küldött Krasznahorkaváraljára – szintén az alkalmazottak nyugdíjalapjának céljára. Nem épültek volna kórházak, iskolák, óvodák, templomok, árvaházak. Valószínűleg a falunk sorsa is teljesen más irányba fordult volna, ha nem lett volna a krasznahorkai vár utolsó ura és bár nem nemesi származású, de nemeslelkű felesége. Az ő tetteiből élünk a mai napig. Az adakozásnál és ajándékozáskor pedig nem számított sem a nemzetiségi, sem a vallási hovatartozás.

Haladó jótekonyság

A grófi pár vagyona nagy részét jótekonny célra szánta, melynek kezdeményezője Franciska volt. Alapot hoztak létre a gyógyíthatatlan betegek, szegények, árvák részére. A jótekonyság volt az, ami jellemezte Franciska és Dénes közös életét. És

az Andrassy-vagyon tette ezt számukra lehetővé. Andrassy gróf feleségével közösen alapítványokat hozott létre és különböző karitatív intézményeket támogattak, de egyéni anyagi segítséget is nyújtottak. Néhány millió koronát (akkori pénzben) adományoztak karitatív célokra.

Adományaikból csak néhányat emelünk ki: iskolákra és óvodákra – Várhosszúrét 7.000,- korona, Pacsa 16.000,- korona, rozsnói gimnázium 10.000,- (evangélikus) és 7.000,- (római katolikus). Templomokra – Váralja 14.000,- korona, Várhosszúrét 12.000,- korona, Hárskút 28.000,- korona, Csetnek 10.000,- korona, Kassa 4.000,- korona, Bártfa 12.000,- korona. Az összehasonlítás kedvéért, hogy jobban el tudjuk képzelni, abban az időben 150,- korona volt egy gondnok, 90,- korona egy hivatalnok, 90,- korona egy mesterember havi bére.

Franciska halála után a gróf nemcsak igyekezett tovább vinni a neje által megkezdett projekteket, de sok saját új jótekonysági akciót is megvalósított, melyeket mindig felesége nevével kapcsolt össze. Minden ilyen esetben az adományozás mellékleteként ez szerepelt: „Feleségem iránti nem múló szeretettel”. A rászorulóktól a végrendeletében is megemlékezett – több százezer koronát adományozott a látáskárosultak, nőegyletek, állatvédő egyletek, nyugdíjasok részére. Meg kell említeni, hogy abban az időben, amikor festmény- és műtárgy-gyűjteményének felépíttette a képtárat, bevezettette a villanyáramot az egész faluba (az Andrassy Képtár volt ugyanis az első építmény a széles környéken, ahol bevezették a meleglevegős fűtést és a villanyt.)

A felsorolt jótekonny cselekedetek, a nyugdíjalap megalapítása és az

árvaházak, iskolák, egyének, egyesületek támogatása iránti hálából a rozsnói városatyák úgy döntöttek, hogy emlékművet emeltetnek Franciskának, ami a főteret fogja díszíteni. Ez az „ötlet” tetszett az özvegy Dénes grófnak is, úgyhogy végül maga finanszírozta, illetve kiegészítette a hiányzó összeg jelentős részével.

A Franciska emlékének szentelt szobor felállítása már közvetlenül a halála után, 1902 októberében szóba került. Feymann László városi tanácsosnak az emlékmű építésére tett javaslatát támogatta és 1902. december 10-én egyhangúlag elfogadta a városi tanács. Szinte azonnal kinevezték a szoborbizottságot, melynek elnöke az akkori polgármester, Sziklay Géza lett, a további tagok Gál Miksa bizottsági pénztáros és Dr. Pósch József, a bizottság jegyzője voltak. A szoborbizottság nyilvános gyűlést és 1903 szeptemberében pályázatot hirdetett a Franciska-szobor elkészítésére. A pályázatra 21 jelentkező nevezett be, akik a tervezett költségvetés mellett a javasolt szobor makettjét (szoborminta) is bemutatták. (Ezek közül hat jelenleg a Rozsnói Bányászati Múzeum gyűjteményében található.)

Korszerű közbeszerzés. 120 évvel ezelőtt!

Rozsnó város képviselő-testülete 1903-ban, pontosan 120 éve döntött az emlékmű megvalósításáról. Érdekesekek voltak a körülmények, amik a szobor felállítását megelőzték. Szoborbizottságot hoztak létre, élén az akkori polgármester, Sziklay Géza állt. Ez a bizottság 1903. szeptember 15-én pályázatot írt ki, és pontosan meghatározták, milyen feltételeknek kell megfelelniük a résztvevőknek.

A néhai grófné emlékművének elkészítésére meghirdetett pályázat 14 feltételt tartalmazott, amit a pályázóknak be kellett tartaniuk. A feladat így hangzott: „Készíttessék Andrassy Franciska grófnénak ifjabbkori fényképe után egy hű mellszobor, mely megfelelően talpalt lépcsőzetesen és erre állított díszes talapzaton legyen elhelyezve, úgy, hogy a grófnénak a közművelődés és a humánus intézmények bőkezű támogatása tekintetében fényesen nyilvánult közérdeklő nagylelkűsége, bizonyos mellékalakok vagy domborművű (plasticai) jelvények képletes előállításában, az egész szobor-művön kifejezésre jusson.”

A felhívásban megadták, milyen anyagból készüljön a mellszobor, a lépcső és a talpazat: „A talpazat és lépcső akár mauchauserni, akár pilseni, akár budweisi, vagy ezekhez hasonló szürkés márványból, esetleg pátyi kőből lenne simítás nélkül előállítandó. Maga a mellszobor a legkeményebb és leghibátlanabb fehér márványból...” A pályázati makettek 1:5 mértékben kellett elkészíteni, mellékletként részletes műleírással és költségvetéssel. Már az elkészülése előtt meghatározta a bizottság, hogy a szobor „Rozsnyó város Rákóczi-terének közepén, a városi őrtorony előtt, a Berzétei-utcára nézőn, lesz elhelyezve.

A pályázati javaslatok beadási határideje 1903. december 31. déli 12 óra volt. A pályaműnek a leírás és költségvetés mellett tartalmaznia kellett a művész kijelentését, hogy „a költség előirányzatában kitett összegért a szobor létesítését elvállalni kész”. A névtelenség miatt a pályázó művészek nem írhatták saját kezűleg a pályaműhöz mellékelt levelet, „hogy a döntésre hivatott szoborbizottság személyi tekintetek által ne érezze magát befolyásolva”. A kért iratokat zárt, jelíges borítékban kellett leadni.

A három legjobb javaslatot pénzjutalommal díjazták – az 1. helyet 2000,- koronával, a 2. helyezettet 1.000,- koronával és a harmadikat 600,- koronával. A nem díjazott résztvevők közül minden szobrász igényelhetett 100,- koronát a pályázatban való részvételével járó kiadások megtérítésére. A Franciska-szobor elkészítésének összegét 24.000,- koronában határozták meg. A bizottság nyílt szavazással választotta ki a győztest, már a pályázat kihirdetésekor meghatározták, hogy kétharmados többségre lesz szükség. A javaslatok el-

bírálásához hívhattak független szakértőt, de nem voltak kötelesek annak véleménye alapján dönteni. Fenntartották azt a jogukat is, hogy amennyiben nem lesznek elégedettek a beérkezett javaslatokkal, új pályázatot írhatnak ki.

A szoborcsoport alkotói Horvay János és Szamovolszky Ödön voltak, a rozsnói képviselő-testület által a szobor elkészítésére 1903. szeptember 15-én kiírt pályázat győztesei. A szobor és a mellékalakok kifaragásánál, valamint a szállításnál Andretti Anselm kőfaragó mester, Martinelli Antal és Gabay Sándor kőszobrászok segédkeztek. Az emlékmű környezetét Brendl Richárd építész tervezte.

A mellszobor egy magas tartóoszlopon van elhelyezve, Franciskát enyhén lehajtott fejjel és összekulcsolt kezekkel ábrázolja. A szoborcsoportot két gyermek alakja alkotja egy szakállas, hosszú köpenyes férfi (Krisztus) védő ölelésében, mely az evangéliumi idézetet jelképezi: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket...”. A szoboregyüttes Franciska gyermekek és szegények iránti jótekonyságát illusztrálja. A stilizált hatyúk jelképezik Franciska emelkedettségét, nemeslelkűségét. A tartóoszlopon magyar nyelvű feliratok láthatók: „Andrassy Franciska grófné 1838 – 1902 – Az özvegyek, árvák, ügyefogyottak jóságos szívé támogatójának – A hitélet – népnevelés – művészet nagylelkű pártfogójának, közadakozásból emelte Rozsnyó város hálás közönsége”.

Andrassy Dénes és felesége, Franciska vagyoniuk nagy részét jótekonny célra adományozta. Gyermekeik nem voltak, talán ezért is adakoztak könnyebben hatalmas összegeket. Jótekonyságuk nem külön úri kedvtelésnek hatott, hanem átgondolt és szisztematikus munkának. Könyvtárakat, árvaházakat, kórházakat, iskolákat, gimnáziumokat alapítottak, támogattak minden helyi egyházat, Rozsnyón létrehozták a bányászati múzeumot, és kitörölhetetlenül beleírták nevüket a teljes környék fejlesztésének történetébe.

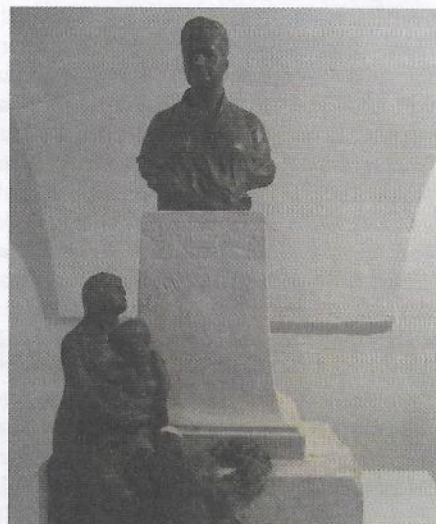
A betléri rokonoktól eltérően, akik politikai és gazdasági tehetségben jeleskedtek, és Magyarország legfelsőbb intellektuális köreiből tartoztak, Dénes gróf finomlelkű, művészi vénával megáldott ember volt, akit nem vonzott sem a családi vagyár üzlet, sem a tudomány, sem a politizálás a magyar országgyűlésben. Saját utat választottak, a család többi tagjától eltérően. A

szülei akarata ellenére polgári származású nőt vett feleségül, ezért megfosztották az elsőszülöttnak járó örökség jogától. A házaspár többnyire külföldön élte észrevétlen életét. Apja és fivére halála után azonban Dénes hatalmas vagyoni örököse lett, és a házaspár mindkét tagja jótekonysággal kezdett foglalkozni. Dénes javította a krasznahorkai várat, amiből már az apja nemzeti múzeumot kezdett kiépíteni. Franciska szociális projektekkal foglalkozott a környéken, főleg Rozsnyón. Halála után (1902) a magányos Dénes felesége kultuszának építésére összpontosított, folytatja a jótekonyságot és adakozást. Dénes élete érdekes Franciska halála után (is) – mauzóleumot épít a számára, nagyszabású temetést szervez, Rozsnyón és Bécsben szobrot állítanak neki, árvaházakat neveznek el róla. Dénes a városban kialakítja a Franciska emlékműzeumot, felépítteti a bányászati múzeumot Rozsnyón, ami felesége nevét viseli, létrejön az Andrassy Franciska Alapítvány, a Franciska-obeliszk.

Bár Franciskáról megemlékezünk évente egyszer, a gyászmisén, október 26-án, gyakrabban kellene rá emlékeznünk. A történelmünk nagy alakjára, az inspiráló személyiségre, az árvák, szegények, rászorulóknak nagylelkű patrónusára. Hálánkat kifejezhetjük az emlékműve felújítására indított gyűjtés támogatásával is, amiről a következő cikkben írunk.

Forrás: Rozsnyói Bányászati Múzeum, saját szerkesztésű források

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a Rozsnyói Bányászati Múzeumnak, az információkon és háttéranyagokon kívül a fotódokumentációért is, név szerint Sylvia Holečkovánek és Norbert Mogyorósinak.

Gyűjtés Andrassy Franciska emlékművének felújítására

Andrassy Franciska szobra, ez a nemzeti kulturális műemlék, már néhány éve egyre nagyobb sérülés jeleit mutatja, amire már Rozsnyó város polgárai is felhívták a figyelmet. Ezért a Rozsnyói Városi Hivatal kulturális-, sport- és idegenforgalmi osztálya elkészítette az emlékmű teljes restaurálásának tervezetét, ami a felújítás és a költségvetésen kívüli források megszerzésének elengedhetetlen feltétele. A műemlék helyreállítása hozzájárul a város jó hírnévhez, amelynek nagy lehetőségei vannak az idegenforgalom fejlesztése terén – és nemcsak magának Rozsnyónak az idegenforgalma, hanem a környék, beleértve a mi községünk turisztikai fejlesztésében is. A szoboregyüttes állapota hosszú ideje, a Krasznahorkaváraljáról a rozsnyói főtérré való visszahelyezése óta romlott. Nemcsak az időjárás hatásai, hanem az alapvető gondoskodás hiánya miatt is. A szobor felületén repedések keletkeztek, több helyen egész darabok estek ki belőle, a kő viharvert és töredezett. A műemlékvédők

hogy helyezték át Franciskát a temetőbe, a Betléri Múzeum akkori igazgatója azonban jobb megoldást ajánlott – állítsák fel a krasznahorkaváraljai mauzóleum előtt. Ez azzal a feltétellel valósult meg, hogy az emlékmű a mauzóleum felé lesz fordítva, háttal a főútnak. Magát a emlékművet tehát sikerült akkor megmenteni, de minden mást – az alapzatot, a lépcsőt, a korlátot – a levegőbe repítettek. Nem maradt egyáltalán semmi, 20 év elteltével aztán mindent újra kellett építeni, a régi fényképek alapján. Járásai városunk igyekszik több forrásból pénzt szerezni

A Ján Filo szobrászművész által kidolgozott terv megszületése után Rozsnyó város kulturális-, sport- és idegenforgalmi osztálya 2022-ben pályázatot nyújtott be a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma műemlék-felújítási támogatási programjában. A projekt minden elvárt feltételnek megfelelt és a bírálóbizottság elfogadta, de a restaurátori munkákra mégsem adtak támogatást. A városi hivatal további for-

a nem megfelelő beavatkozások eltávolítása, a sérült és hiányzó részek rekonstrukciója. A leginkább sérült részeket ki kell cserélni. Szükség van a teljes szoborcsoport – a hattyúk, az idős ember és a gyermekek alakjának helyreállítására is. A felújítás második szakaszában foglalkozni kell a lépcsőkkel és a fémkonstrukcióval is.

Az adománygyűjtés elszámolása, felhasználása és ellenőrzése

A gyűjtés során befolyó pénzüsszeget kizárólag a megadott célra fogják felhasználni. Az adománygyűjtés folyamatáról, eredményéről és az összegyűjtött pénzüsszegek felhasználásáról tájékoztató jelentés készül majd, melyet a rozsnyói városi képviselő-testület elé terjesztenek, azután közzéteszik a hivatali táblán és a város honlapján is. Az összegyűjtött adományok felhasználását a város főellenőre fogja ellenőrizni. A nyilvános gyűjtést a rozsnyói városi képviselő-testület tárgyalta meg és hirdette ki 2023.11.9-i

állásfoglalásában az áll, hogy tekintettel a szakvéleményben felsorolt tényekre és a Franciska-szobor jelenlegi nagyon leromlott állapotára, a beavatkozás szükséges és nagyon sürgős. Már az emlékmű elköltöztetése a mauzóleumhoz, majd vissza a rozsnyói őrtorony alá, valamint az ezzel járó szétszedése és összeállítása sem használt neki. Örülhetünk, hogy a szoborcsoportot, ami a kommunista időkben szálla volt az akkori hatalmasok szemében, nem semmisítették meg – mivel ez a gondolat is megfordult az akkori vezetők fejében. Megmaradását Löffler Béla szobrásznak és Lázár Györgynek, a Betléri Múzeum akkori igazgatójának köszönhetjük. A kassai szobrász jelen volt az emlékmű szétszedésénél. A város ugyanis megrendelte nála a felszabadítók emlékművét, ami végül hosszú évekre Franciska helyére került. Szobrásként óvatosan szedte darabjaira, később rakta össze az emlékművet. Mint maga elmondta, úgy, hogy majd valamikor a jövőben könnyen szét lehessen szedni és újra felállítani. A város javaslata az volt,

rásokat keresett. Nem sikerült bekerülnie a VÜB Alapítványának anyagi támogatásáért versenyző kilenc műemlék közé sem a Szlovákia kincsei verseny keretében. Az adománygyűjtés megvalósítása lehetne a további anyagi forrás, ami segíthetné a célt. A város ismételten pályázik a kulturális minisztériumnál, vagyis nem hagyatkozik csupán a lakosság adományaira.

Hogyan támogathatjuk az ügyet

A Tt. 369/1990 sz. törvénye 4 § 3 b) bek. alapján Rozsnyó város önkéntes gyűjtést hirdetett „Andrassy Franciska emlékművének felújítása támogatására”.

A gyűjtés 2023.11.15-től 2024.10.29-ig tart. A transzparens számla száma, ahová lehet küldeni a pénzt, a következő:

SK13 0200 0000 0048 8026 5653.

Az összeg, amit össze kellene gyűjteni, 399.943,- eurót tesz ki, és széleskörű szakvélemény alapján lett megállapítva. A felújítás két szakaszra van osztva, magára a szoborra nagyjából 178.000, eurószükséges. A szobor több beavatkozást is igényel, mint pl. a kőanyag megtisztítása,

ülésén.

Lehetőség a támogatásra

Kérünk mindenkit, hogy egy kis, akár minimális vagy jelképes összeggel járuljon hozzá Andrassy Franciska emlékművének felújításához, hogy megtiszteljük őt, jótékonyágát és tetteit, úgy, ahogy egykor a rozsnyói várostyák és a város hálás lakosai. Mert van miért hálásnak lennünk. Mert a hálánk kifejezésével mi is boldogabbak leszünk és megmutathatjuk összetartozásunkat. Ezzel, legalább részben értékelhetjük, mi mindent tett történelmünknek ez a kivételes személyisége férjével, Dénes gróffal együtt a falunkért, a járási városunkért és az egész környékért.

Forrás: Rozsnyó város

Külön köszönetet mondunk Rozsnyó város kulturális-, sport- és idegenforgalmi osztályának a nekünk nyújtott háttéranyagokért és információkért. Együttal köszönöm Rozsnyó városnak és képviselőinek az Andrassy Franciska emlékművének helyreállítása érdekében tett erőfeszítéseiket és tevékenységüket.

Gyászmise Andrassy Franciska emlékére

A mauzóleum nemcsak sírhely, hanem kápolna is, ahol minden évben gyászmisét tartanak Franciska grófné tiszteletére. A misére idén is sor került – a grófné halálának 121. évfordulója alkalmából.

A krasznahorkaváraljai Andrassy-mauzóleumban tartott mise 2023. október 26-án, csütörtökön 17:30 órai kezdettel zajlott.

Andrassy Dénes gróf felesége, Franciska 1902. október 26-án hunyt el Münchenben. 36 évnyi kölcsönös tisztelet és megértés után a gróft mély gyász sújtotta. Gyászolt Rozsnyó egész környéke is. Andrassy Franciska férjével, Dénessel, a krasznahorkai uradalom örökösével együtt mai szóval élve „szociálpolitikát” folytatt. Számos anyagi és egyéb támogatás a lakosság legszegényebb rétegei számára, sok hasznos intézmény létrehozása, mint az öregotthonok, menhelyek, iskolák, óvodák, kórházak támogatása fűződik a nevükhöz. Finanszírozták az árvíz által elpusztított zempléni falvak újjáépítését, és anyagilag támogatták az egyházat is, megalapították az első nyugdíjalapot. Az alap gondoskodott az alkalmazottak temetési költségeinek kifizetéséről, ahogy az özvegyek és árvák segítéséről is. Így a gróf alkalmazottainak gyermekei az oktatási támogatásnak köszönhetően lehetőséget kaptak a tanulásra. A gróf az írnokok, erdészek és hivatali gyakornokok számára létesített

nyugdíjalapot 1898. október 30-án hozta létre Bécsben, alapszabályát 1899-ben adták ki Rozsnyón.

Mélységes tisztelete és szeretete jeléül a gróf nagyszabású sírhelyet építtetett feleségének, ahol szándéka szerint később őt is nyugalomra helyezték Franciska oldalán. Két évvel később, a halála napján szállították a grófné földi maradványait a mauzóleumba, amit az ő tiszteletére és el nem múló szerelmük emlékére építtetett Andrassy Dénes gróf. 1903-ban a gróf levelet helyezett el az alapkőben az alábbi szöveggel: „Imádozt hűséges hitvesem, életem drága eszményképe: csikszentkirályi és krasznahorkai Andrassy Franciska grófné, az én megmérhetetlen nagy fájdalmamra 1902. október hó 26-án meghalt München mellett.

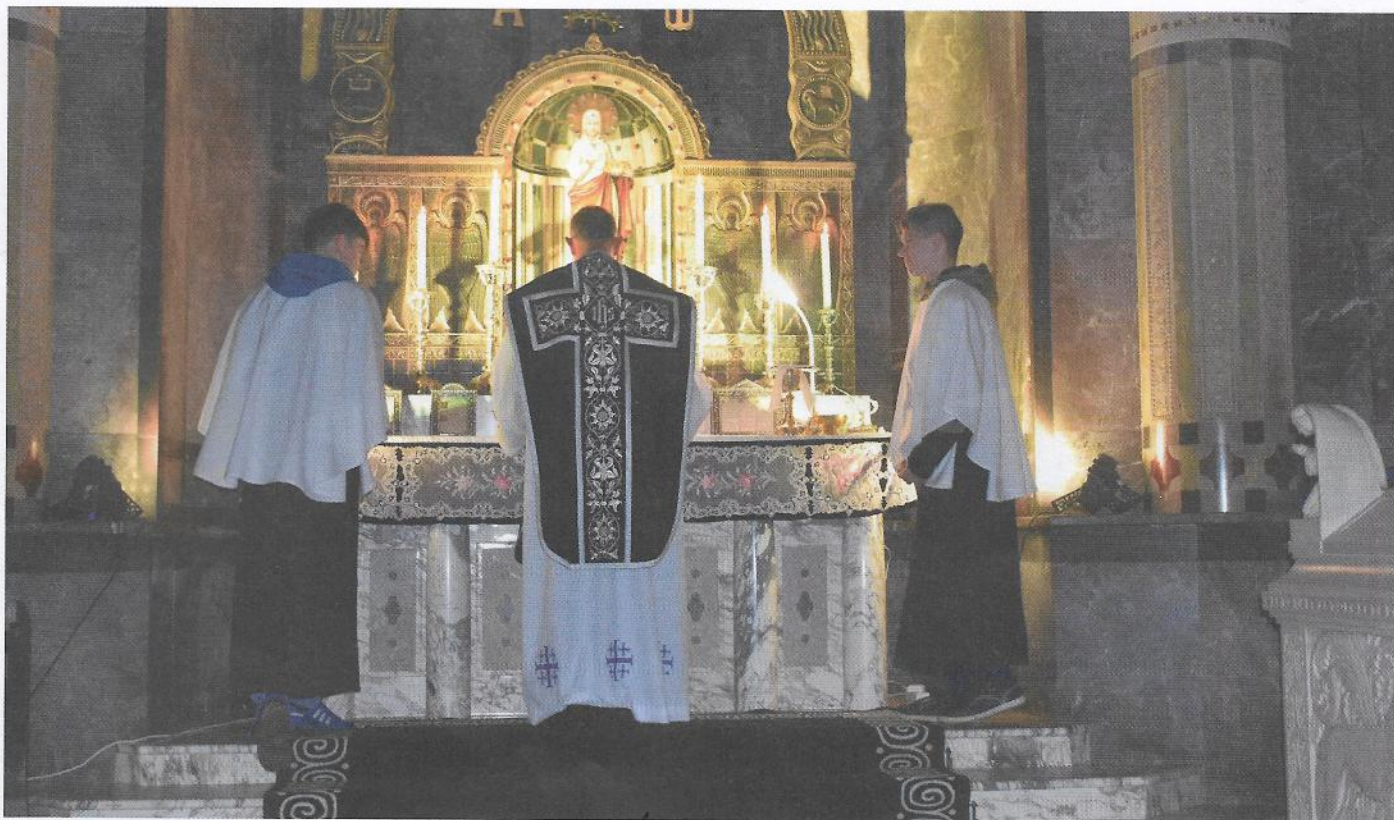
Soha el nem múló hálám, kegyelemem és véghetetlen szeretetem mély érzéseitől áthatva, áldott jó nőm szentelt hamvainak és maradandó gyászomnak örökké élő bizonyítékául építtettem e Pantheont.”

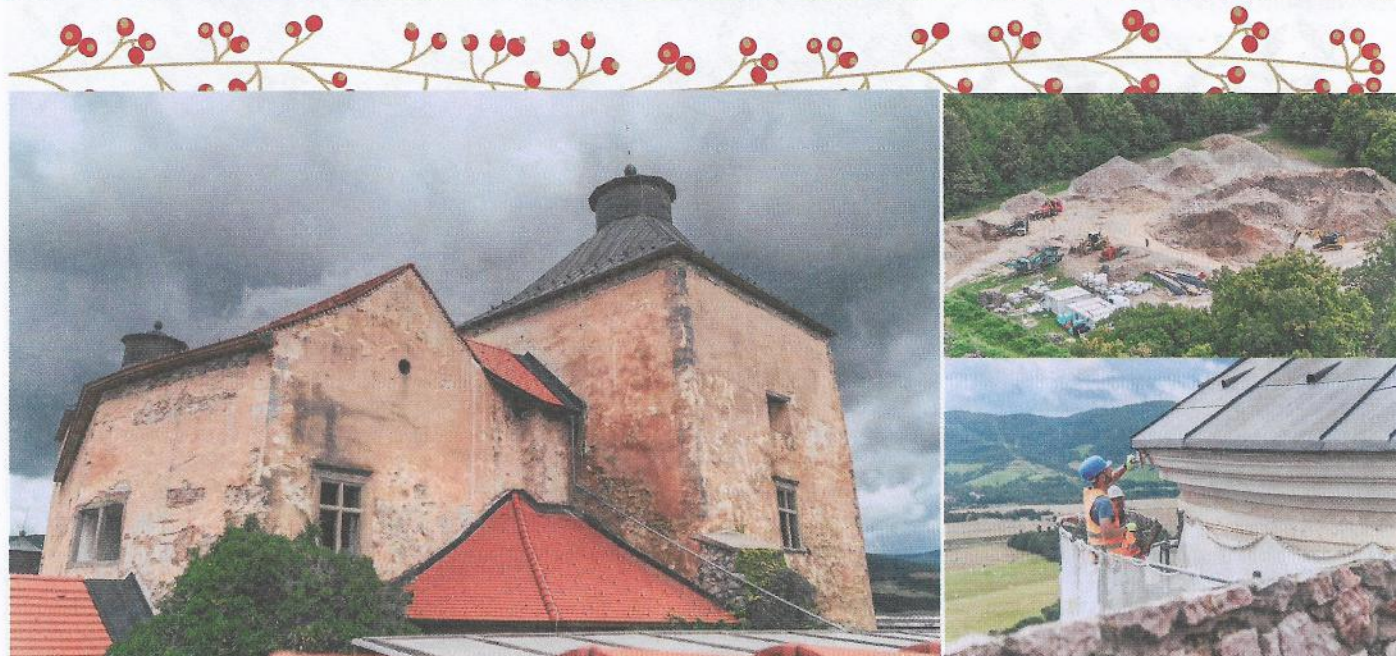
Andrassy Dénes gróf 11 évvel később, 1913. február 27-én halt meg (78 éves korában), a szicíliai Palermóban, megfázás következtében. Miután felravatalozták a krasznahorkaváraljai római katolikus templomban, testét elszállították a mauzóleumba és fehér márvány szarkofágba helyezték, szeretett felesége, Franciska mellé.

A gróf mise- és kehelyalapot hozott létre, hogy mindig elég forrást biztosítson az istentiszteletek megtartására. Az oltárkészlet része egy aranykehely, amit Dénes gróf a müncheni Mayrhofer aranyművesnél készíttetett el elhunyt felesége ékszereiből. Az oltárkészlethez további tárgyak is tartoznak, például gyertyatartók, ampullák, ereklyetartó. Ezeket biztonsági okokból (természetesen rendőri kísérettel) csak a kerek évfordulók alkalmával tartott misékre szállítják át a mauzóleumba. A misét minden évben megtartották, ha 1-2 lakos részvételével is, a hagyományt azonban soha nem feledték el, sem a múlt rendszerben, sem egyéb körülmények miatt.

Idén a gyászmisét Dr. Vadkerti István helyi esperes-plébános celebrálta, aki beszédében kiemelte grófi pár egymás iránt érzett, soha meg nem szűnő szeretetét, akiket a halál sem választott el.

Mint elmondta: „...itt őrizzük az emléket, itt őrizzük azt a szeretetet, ami őket összekapcsolta életükben. Tanítson bennünket, emlékeztessen arra, így is kell élnünk tovább a földi életünket, ha néha összetörve is, néha a nap elsötétül előttünk, de akkor sem szabad elfelejteni, mivel éltük le az életünket, kiért hoztuk a legtöbb áldozatot, kinek akartunk megadni mindent.”

A vár és a váralja újjáépítése – a 2023-as esztendő végén

Bevezetésképpen el kell mondani, hogy ismét kitolódott – 2026-ra – a határidő, amikor Krasznahorka vára fogadni tudja majd az első látogatókat. E sorok írója tulajdonképpen nem is érti, miért merül fel mindig ez a kérdés, már az elhíresült 2012-es tragikus tűzvész óta, minimum az összes márciusi évforduló, sajtónap, illetve nyílt nap alkalmával. Ugyanis széleskörű újjáépítésről van szó, amely nem csak a várat érinti, és nem csak a tűzvész miatt van rá szükség.

Fel kell számolni a szocializmus idején megvalósított nem megfelelő beavatkozások következményeit is. Nem csupán a várban, hanem a vár alatti területen is. A leendő látogatókat korszerű, teljeskörű szolgáltatásokkal ellátott helynek kellene fogadnia. Azt azonban a legalapvetőbb lépésektől kezdve kell megvalósítani – beleértve az áram- és vízellátást, valamint a csatornahálózat kiépítését is.

Térjünk vissza egy pillanatra a vízhez – a legutóbbi sajtónapon, amelyre október 24-én került sor, községünk polgármestere nyilvános ígéretet tett, hogy a szivattyútelep (amelyről a községi újság előző számában írtunk) novemberben átadásra (kollaudálásra) kerül: "A szivattyútelep műszaki átadása a jövő hónapban valósul meg, de a községben a vízvezeték-hálózatot is kollaudálnunk kell. Remélem, hogy ez a jövő évig megvalósul" – mondta. Sajnos, ezt egyelőre nem sikerült megoldani.

Amint azt Erika Šmelková, a Betléri Múzeum projektmenedzsere a fent említettek kapcsán megjegyezte: "Erről a problémáról 2018 óta tudomásunk volt. Ha a falu időben lépett volna az ügyben, akkor talán a vízművek is korábban kezdtek volna

intézkedni. Jelenleg az építési engedélyhez szükséges tervezet intézésének stádiumánál tartanak." Ami azonban a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vízművek már nem várnak a falura, ők maguk kezdték el a víz várba történő bevezetését. A vízre nemcsak a köztisztaság, az illemhelyek, az árusítóbódék és a tűzbiztonsági intézkedések miatt van szükség – a víz- és csatornavezeték csöveinek befejezését (lefejtését és összeszerelését) követően nyomáspróbát kell végrehajtani a műszaki szabványok szerint. A leendő problémák elkerülése végett szükséges – és az építő kötelessége – már a projektelőkészítés keretében biztosítani az átfogó értékelést. Ki kell próbálni a vezetékek áteresztő képességét is.

A következő probléma az egyes tetőzetek felújítása. A Szlovák Nemzeti Múzeum (Slovenské národné múzeum/SNM) a kerületi műemlékvédők határozatára, s ugyanakkor a bíróság döntésére is vár. Az utóbbira a mi építésügyi hivatalunk részéről leállított építésügyi eljárás miatt van szükség – éppen a tetőzettel kapcsolatban. A külső és belső vakolási munkálatok már lezárultak. A krasznahorkai vár felújítása, valamint a vár alatti részen számos újonnan megépített létesítmény a építkezés tervdokumentációja és a kivitelező ütemterve szerint halad, az építkezés kivitelezéséről szóló érvényes szerződés feltételei értelmében.

A vár középső részén és az alsóvárban teljes erőbevetéssel zajlanak a restaurálási munkálatok – úgy a vakolat (külső és belső egyaránt), mint a falak és mennyezetek felületj helyreállítása, valamint a

kő portálok, lépcsők, s más kőből és fából készült részek felújítása.

Az éghajlati feltételekre való tekintettel leállnak a kültéri munkálatok, s csak tavasszal folytatódnak a meleg beálltával. A beltérben zajló restaurálás, ahol megfelelő fűtést tudnak biztosítani, tovább fog folytatódni. Az alsóvárban zajlik a víz- és csatornavezeték lefektetett csöveinek az összeszerelése.

Szerelik az erős- és a gyengeáramú (mérés és szabályozás, kamerarendszer, riasztó stb.) villanyvezetéseket is. Zajlik az új padlórétegek elhelyezése, egyelőre a padlózat alatti rétegek az alsóvárban és a Franciska Múzeum egy részében – minden emeleten, a padlóteret is beleértve (újrahasznosított üvegéből és mineralizált faforgácsból álló réteget, valamint elválasztóréteget helyeznek el).

Lezárult az értékes, fából készült, 16. századi reneszánsz mennyezet igényes újjáépítése és helyreállítása – az épület földszinti része felett – a Franciska Múzeumban. Folyik a Rákóczi traktus erkélyének felújítása, amelynek sérült a statikai állapota. A várkapolnában zajlik a nedves északi fal és a rajta elhelyezett nagyméretű epitaf nagy kihívásokat jelentő szanálása. Felújítják a várkapolna mögötti negyedik udvar régi esővízelvezető csatornáját is, amely a várkomplexumon kívülre vezet el a csapadékokat.

Számos olyan történelmi elemet, mint a kőből készült alkotórészeket, szobrokat, ajtószárnyakat, rácsokat, korlátokat és egyebeket restauráló műhelyekbe, illetve művészeti-kézműves restauráló műhelyekbe szállítottak el a várból. A szállítás és az

ideiglenes áthelyezés a Kassai Kerületi Műemlékvédelmi Hivatal hozzájárulásával zajlik a törvényes eljárás szerint és a szükséges dokumentálás mellett. Egyes felújított, kőből készült alkotórészek már a Szlovák Nemzeti Múzeum Betléri Múzeumának letéti raktárában vannak elhelyezve. Az asztalosműhelyekben készülnek a nyílászáró szerkezetek (ablakok, ajtók, kapuk) részei a történelmi alkotórészek másolataiként. Az ablakokat október végén kezdték fokozatosan a helyükre illeszteni. A munkálatok tehát a megszabott harmonogram szerint zajlanak.

A felsoroltakon kívül Krasznahorka néhány titkát is feltárt az építők előtt. Régészeti le-

letekről van szó – az erődtámfény korábbi fázisából származó részekre és hídpillérekre leltek, ami a középső várba vezetett. A restaurálási munkák során a vakolatra festett korabeli rajzokat is találtak.

Pozitívum, hogy a műemléki helyreállítást követően új köntösbe öltöznek a belső helyiségek és a külső homlokzatok is. A vár alatt pedig modern fogadóterünk lesz – olyan, amelyet egy ilyen értékes műemlék megérdemel.

Megjegyzés: A nemzeti kulturális műemléket sújtó tűzvész óta eltelt 11 esztendő alatt a kulturális minisztériumban az alábbi 6 tárcavezető cserélődött ki: Daniel Krajcer (SAS), Marek Maďarič (Smer),

Peter Pellegrini (Smer, ideiglenes megbízatással, amikor Maďarič visszalépett a Ján Kuciak és Martina Kušnírová elleni gyilkosságot követően), Ľubica Laššáková (Smer), Natália Milanová (OĽaNO), Silvia Hroncová (szakértői kormány). Az október 25-én kinevezett Martina Šimkovičová már a hetedik a sorban, akit kineveztek a tűzvész óta a tárca élére, amely alá az SZNM tartozik, s aki ellátogat hozzánk, ha ellátogat. A kormány hagyja (hagyta) jóvá a vár felújítására szánt pénzt, a pénzügyminisztérium "folyósítja", a kulturális minisztérium alá rendelt SZNM pedig megvalósítja a közbeszerzési eljárás folyamatait, azaz a várunk felújítási folyamatát befolyásoló tényezőket is. (Forrás: szerkesztőség)

Futballklubunk szereplésének értékelése a 2023/24-es őszi szezonban

A nyári felkészülés rövid volt, főleg hazai környezetben készültünk, és közvetlenül a versenyévforduló előtt játszottunk a Szlovák Kupa első fordulóján és két felkészítő találkozón. Hazai pályán nem tudtuk legyőzni a negyedik ligás Mecen-zéfet, az eredmény 0:5 lett. Ezen a meccsen a vereségnél jobban sajnáltuk Hajdúk súlyos sérülését, ami hosszú felépülést igényel. Az első előkészítő mérkőzésre a harmadik ligás Losoncra utaztunk, ahol veszítettünk 4:1-re. A második előkészítő meccsen hazai környezetben fogadtuk Tornaľa csapatát, akiket 3:1-re legyőztünk.

A felkészülés már új játékosokkal kezdődött a különböző posztokon. Richard Kardos ← Gemerská Hôrka (átigazolás / vendégjáték után), Dávid Bodnár ← FK Gemerská Hôrka (átigazolás), Richard Szkokan ← FK Jesenské (átigazolás), Matej Gelda ← TJ Dvorníky-Včeláre (átigazolás), Štefan Dorkin ← TJ Baník Rožňavské Bystré (átigazolás / vendégjáték után), Daniel Vojčík ← FK obec Lubeník (ismételt vendégjáték), Martin Ďuríček ← TJ Tatran Betliar (ismételt vendégjáték), Rudolf Ševlík ← FK obec Lubeník (vendégj.), Richard Jakab ← TJ Rožňavské Bystré (vendégj.), Róbert Ferdinand ← TJ Zlatý Klas Dlhá Ves (vendégj.), Gellért Laczkó ← TJ Družstevník Čechajovce (vendégj.), Martin Magos ← FK Gemerská Hôrka (vendégj.).

Elbúcsúztunk a játékosoktól, akik új helyet találtak. Miroslav Seman → OFK Vyšná Slaná (átigazolás), Michael Boroš → TJ Jednota Krásnohorská Dlhá Lúka (átigazolás), Július Benedik → TJ Baník Rožňavské Bystré (átigazolás), Ján Kovács → FK Baník Drna-

va (átigazolás), Peter Boroš → TJ Jednota Krásnohorská Dlhá Lúka (átigazolás), Dávid Džadžar → FK Kechnec (vendégjáték).

A szezon kezdete ideálisnak tűnt, de csak látszólag. Megint egész ősszel szenvedtünk, sok gólt kaptunk, a góllövés sem ment annyira. „Déja vu“ az előző évadokból. Meglátjuk, hogyan birkózik meg ezzel a csapattal a téli szünet alatt, és főleg, milyen teljesítményt fognak nyújtani a tavaszi idényben.

Az őszi szakaszban 26 játékos vette fel a mezünket: Ján Salai (1. forduló SC), Gellért Laczkó (820 perc), Martin Magos (440 p.), Štefan Kún (202 p.), Daniel Vojčík (1170 p.), Štefan Dorkin (1080 p.), Martin Ďuríček (799 p.), Roland Fabián (1059 p.), Norbert Lükő (269 p.), Ivan Oravec (365 p.), Tomáš Hajdúk (megsérült az SC 1.fordulóban), Milan Kozák (29 p.), Jozef Erdőfalvi (360 p.), Krištof Zubrický (32 p.), Róbert Ferdinand (1046 p.), Matej Gelda (662 p.), Tomáš Beke (174 p.), Andrej Vaško (1024 p.), Dávid Bodnár (942 p.), Richard Kardos (268 p.), Richard Szkokan (668 p.), Rudolf Ševlík (964 p.), Tomáš Revúcky (978 p.), Daniel Freivolt (56 p.), Matúš Mészner (146 p.), Dávid Vozár (180 p.).

A csapat a kilencedig fordulógig Andrej Vaško edző-játékos irányítása alatt működött, majd a tizedik fordulóig, a vezetéssel egyeztetve átvette Vladislav Vávra az őszi szakasz végéig. Egyelőre nem biztos, folytatódik-e az együttműködés, még minden nyitott.

Az őszi mérkőzések és előmérkőzések eredményei:

1. forduló | MFK Gelnica - FK Krásnohorské

Podhradie 3:1 (2:1), Gólok: 15' D. Vojčík (ö.), 28' L. Kisel, 58' T. Kaľavský (11-es) - 32' A. Vaško

2. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - TJ Družstevník Malý Horeš 4:0 (2:0), Gólok: 25' R. Fabián, 29' T. Revúcky, 70' Š. Brezo (ö.), 84' R. Ferdinand

3. forduló | FK Geča 73 - FK Krásnohorské Podhradie 7:2 (3:0), Gólok: 10' H. Dovhal, 34', 45' R. Macko, 55' M. Figura, 65' S. Kopas, 81', 82' M. Vyalko - 75' R. Šavlík, 84' T. Revúcky

4. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - FK II. Rákóczi Ferenc Borša 2:3 (0:2), Gólok: 85' T. Revúcky, 90' R. Szkokan - 2' A. Nagy, 45' Cs. Szabó, 73' L. Bučko (11-es)

5. forduló | OFK Vojčice - FK Krásnohorské Podhradie 2:0 (0:0), Gólok: 72' G. Schaffer, 84' S. Sarik

6. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - TJ Slavoj Kráľovský Chlmec 3:3 (2:1), Gólok: 15' T. Revúcky, 41' Š. Dorkin, 82' R. Fabián - 1' Zs. Timkó, 52', 66' G. Galambos

7. forduló | AFK Topoľany - FK Krásnohorské Podhradie 5:0 (2:0), Gólok: 14', 20' R. Škodi, 49' E. Köver, 61' D. Lelovič, 82' P. Egri

8. forduló | TJ Družstevník Malá Ida - FK Krásnohorské Podhradie 2:1 (1:1), Gólok: 11' L. Seman, 61' P. Horňák - 45' M. Ďuríček

9. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - MFK Ťahanovce 2:3 (1:2), Gólok: 42' R. Šavlík, 55' D. Bodnár - 17', 30', 46' B. Járay

10. forduló | TJ Dvorníky-Včeláre - FK Krásnohorské Podhradie 1:2 (0:2), Gólok: 68' T. Havrila - 21' T. Revúcky, 37' D. Bodnár

11. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - ŠK Nacina Ves 1:3 (0:2), Gólok: 74' R. Fabián -

9', 71' V. Gorol, 34' E. Bača

12. forduló | MFK Rožňava - FK Krásnohorské Podhradie 6:0 (4:0), Gólok: 12', 45' M. Sabol, 15' M. Domik, 44' R. J. Marcelino, 48' F. Kovács, 90' F. Gallo

13. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - OŠK Budkovce 3:1 (1:0), Gólok: 27' A. Vaško, 48' T. Revúcky, 84' M. Gelda - 79' R. Varga

14. forduló | FK Krásnohorské Podhradie - MFK Gelnica 2:5 (2:1), Gólok: 17', 45' T. Revúcky - 15', 72' M. Munnich, 63' T. Kaľavský (11-es), 66', 67' M. Mihalik

Időközi eredménytáblázat a 14. forduló után:

1. MFK Rožňava 14 13 1 0 56:5 40
2. AFK Topoľany 14 9 4 1 31:10 31
3. MFK Gelnica 14 9 3 2 34:16 30
4. Futbalový klub II. Rákóczi Ferenc Borša 14 8 1 5 28:25 25
5. FK Geča 14 7 3 4 26:15 24
6. MFK Ťahanovce 14 7 2 5 26:28 23
7. TJ Družstevník Malá Ida 14 6 3 5 42:29 21
8. OFK Vojčice 14 5 3 6 22:34 18
9. ŠK Nacina Ves 14 4 4 6 24:28 16
10. TJ Družstevník Malý Horeš 14 4 3 7

15:27 15

11. FK Krásnohorské Podhradie 14 3 1 10 23:44 10

12. TJ Slavoj Kráľovský Chlmec 14 2 3 9 14:30 9

13. TJ Dvorníky - Včeláre 14 2 2 10 10:41 8

14. OŠK Budkovce 14 2 1 11 13:32 7

Otthon: 11. hely 7 2 1 4 17:18 7p

Idegenben: 10. hely 7 1 0 6 6:26 3p

Góltáblázat +/-

1. Rožňava +19, 2. Topoľany +10, 3. Gelnica +9, 4. Borša +4, 5. Geča +3, 6. Ťahanovce +2, 7. Malá Ida, 8. Vojčice -3, 9. Nacina Ves -5, 10. Malý Horeš -6, 11. Krh. Podhradie -11, 12. Král. Chlmec -12, 13. Dvorníky-Včeláre -13, 14. Budkovce -14

Büntetőlapok

26 sárga és 3 piros lapot kaptunk.

Gólok Tomáš Revúcky 8, Roland Fabián 3, Andrej Vaško, Dávid Bodnár, Rudolf Šavlik 2, Štefan Dorkin, Martin Ďuríček, Róbert Ferdinand, Matej Gelda, Richard Szkokan 1 és Š. Brezo öngól (Malý Horeš)

Az őszi szezonban 44 gólt kaptunk, ami a legrosszabb helyre sorolja védőinket a verseny klubjai között. 23 belőtt góllal a 9.

hely a miénk a támadásban.

Látogatottság

70 (I), 150 (H), 100 (I), 100 (H), 90 (I), 100 (H), 100 (I), 50 (I), 100 (H), 70 (I), 120 (H), 200 (I), 150 (H), 100 (H). A találkozók feljegyzései szerint a mérkőzéseinket 1500 néző látta (820 hazai és 680 idegenbeli meccsen). A Mecenzéffel játszott kupatalálkozót az 1. fordulóban 250 néző látta.

Érdekességek

A legnagyobb vereség idegenben: Rožňava - Krh. Podhradie 6:0, Geča - Krh. Podhradie 7:2 A legnagyobb vereség itthon: Krh. Podhradie - Gelnica 2:5

A legnagyobb hazai győzelem: Krh. Podhradie - Malý Horeš 4:0

A legidősebb játékosok: Štefan Kún (48 év) és Daniel Vojčík (47 év)

A legfiatalabb játékosok: Martin Magos (19 év) és Tomáš Beke (22 év)

Végezetül illő köszönetet mondani mindenkinek, akik bármilyen módon hozzájárultak a klub tevékenységéhez vagy képviseléséhez, még ha az nem is volt mindig ideális.

Hírek az alapiskolából

Iskolánk az oktató-nevelői tevékenysége mellett már hagyományosan több ösztönző és értékes rendezvénye is van, melyek tágtják a gyermekeink látókörét. Már szeptember végén meglátogattak minket a Szlovák Rádió munkatársai, és tanuló lányaink, akik megnyerték a Szlovák-karsztról szóló verseny járási fordulóját, egyenes adásban mutatták be Gömör természeti és történelmi szépségeit.

A legfiatalabb tanulóink sport- és mozgáskészségét tesztelték az alsó tagozatos tanító nénik az iskola tornatermben. Tanulóink életében már kevesebb a mozgás, ezért érdekes lesz az összehasonlítás.

A DO Fénix működése továbbra is az

iskolán kívüli tevékenységek súlypontja, amelynek köszönhetően diákjainknak lehetőségük van megismerni régióink szélesebb környékét, szórakoztató és ismeretterjesztő rendezvényeken részt venni. Ilyenek a tanulmányi kirándulások, filmvetítések és kutatótevékenységek is. A Fénix anyagi támogatása nélkül sok ilyen rendezvényt nem tudnánk megvalósítani. Így jött létre a tájékoztató tábla is az iskola udvarán, melyen J. Gaálová igazgató-helyettes információs panelt alakított ki az iskola udvarának növényzetéről és fájáról.

A helyes higiénáról és az egészségünk-ről való gondoskodásról beszéltek a Rozsnyói Regionális Közegészségügyi Hivatal (RÚVZ) munkatársai. Megismertettek a dohányzás és az alkohol káros hatá-

saival a fiatal szervezetre, a tiszta kezek és a személyes higiénia fontosságával, ahogy a különböző betegségek okaival is, melyek jobb esetben csak ágyba kényszerítenek minket...

A „Dobolás (Bubnovačka) ...hogya a gyerekeket lehessen hallani” kezdeményezés több szervezet projektje, akik a gyerekek ellen elkövetett erőszakra hívják fel a figyelmet. A mi iskolánkban is szerettük volna figyelmeztetni a tanulókat, hogy ne tolerálják a zaklatást, a fizikai bántalmazást a családokban és a különféle negatív jelenségeket, amikből egyre több van főleg a közösségi hálón.

Ötödik éve van az iskolákban két gyengén látó, már szinte nem látó testvér.

A Rozsnyói járásban egyedüli ilyen iskola vagyunk. Integráltuk őket az oktatási folyamatba, és a lehetőségek szerint biztosítottuk a kompenzációs eszközöket. Az iskolában van egy támogató csapat, akik tanítják nekik az ún. Braille-írást. Ma már képesek összefüggően olvasni, de írni is egy speciális írógépen, valamint a szokványos billentyűzeten is. Szorosan együttműködünk a vakok és gyengénlátók egyesületével és a lőcsei szakemberekkel, akik eljöttek minket meglátogatni, egyúttal biztattak és értékes tanácsokat adtak a jövőre nézve. A látogatásnál jelen volt az RTVS Szlovák Televízió is.

Az iskola rendszeres vendége Csutorová asszony is a rendőri testülettől. Jó szándékkal érkezik, érdekes témák-

kal, amik tanulsággal szolgálnak a fiatalok számára és tájékoztatják őket ...pl. a környezetvédelmi rendőrségről és tevékenységéről, a fiatalok büntetőjogi felelősségéről vagy közlekedési érdekességekről.

A november nem lehet meg „napocskás” beavatás nélkül, ezért az iskola diáklamentje már hagyományosan, együttműködve az elsősökkel és kilencedikesekkel előkészíti a legkisebbek befogadását az iskolai céhbe. Kicsik és nagyok eredeti műsorral mutatkoztak be, azután lepecsételték az osztályok napocskáját.

Közelednek a karácsonyi ünnepek, már lezajlott a korcsolyatanfolyam is, és lázasan készítjük a meglepetéseket a karácsonyi vásárra. A GemArt az

iskolánk mellett működő DO Fénix-szel együtt karácsonyi vásárt szervez a betléri kastély előtt és a csetneki vízivárban, ahol nemcsak kultúrműsort mutatunk be, hanem tanulóink ügyességét is. A kézműves foglalkozások keretében több száz karácsonyi díszet készítettünk, amiket megvásárolhatnak a karácsonyváros vásárok látogatói. Karácsonyi üdvözlőket készítettünk falunk nyugdíjasai számára is, és reméljük, hogy örömet szerzünk vele. Lassan készülünk az iskola karácsonyi akadémia-jára és természetesen a téli szünetre is, ami reméljük, hópelyhek puha takarójával lesz behintve, az otthonaink pedig örömmel és egészséggel.

Mikula L. iskolaigazgató

Bemutatjuk a képviselőket

Kíváncsi lenné és úgy illene, hogy a polgárok megismerjék a képviselőiket a község vezetésében. Már csak azért is, mert a képviselő-testület kétharmadát újonnan megválasztott személyek alkotják. Az előző képviselő-testületből Katarína Prékopovát és Tibor Tóthot karikázták be a lakosok az önkormányzatba. Ludovít Gunár pedig korábban már volt képviselő, most újra megválasztották.

Minden képviselőnek ugyanazokat a kérdéseket küldtük el, amikből kiderül, kinek mik a prioritásai, mit szeretnének elérni ebben a választási időszakban. A

válaszokat abban a sorrendben adjuk közre, ahogyan érkeztek.

1. Ön bizonyos/konkrét okokból jelöltette magát. Mik voltak azok, illetve mi volt az ön motivációja?
2. Mik a prioritásai ebben a választási időszakban? Mit szeretne elérni, változtatni, megvalósítani, illetve Ön szerint mi a legfontosabb a falu és lakosai számára?
3. A megválasztása óta eltelt egy év után meg tudja állapítani, hogy sikerült-e már Önnek (vagy a képviselő-testület

egészének) a fent említettek közül valamit javasolni vagy megvalósítani, illetve mivel elégedett az önkormányzat eddigi tevékenységét tekintve?

Bónuszkérdés:

4. Mi a véleménye a 2024.1.1-től érvényes adó- és illetékemelésről? (Illetve magyarázat a polgároknak, miért szavazzuk meg az emelést.)

Daniel Freivolt 24 éves, automatizálási technika szakirányú szerelő-elektrotechnikus szakon tanult. 2018 nyara óta elektrotechnikai területen projektmenedzserként dolgozik Pozsonyban.

1. Manapság divat külföldre menni vagy más városokba, mivel a falvak hanyatlának, nincsenek lehetőségek, mennek a jobb élet után stb. Az emberek már nem találkoznak úgy, mint valamikor, magukkal törődnek, a saját gondjaikkal, és sajnos, mivel, magától nem oldódik meg, a másik oldalon viszont valakinek meg kell csinálnia, ezért szerettem volna részt venni a falu működésében.

2. Talán a legfontosabb a lakosaink kényelmének növelése és a község problémamentes működése, az infrastruktúra, a

kulturális rendezvények, erre hatalmas potenciálunk van, hogy kihasználhassuk.

Ebben a választási időszakban szeretném, ha sikerülne elkezdni olyan hosszú távú projektek megvalósítását, mint a helyi kemping, a nyugdíjas klub átépítése, munkalehetőségek kialakítása a falu lakosainak, körzeti orvos, esetleg gyógyszerár biztosítása, járdák és pihenőzónák építése. Ne felejtjük el, hogy turisztikailag nagyon vonzó község vagyunk, sok műemlékünk van, ami másoknak nincs, és a vár újbóli megnyitásával számolnunk kell azzal, hogy megint özönljen fognak ide az emberek az ország minden tájáról és külföldről is, ezért olyan körülményeket kell számukra kialakítanunk, hogy felvegyük a versenyt a hasonló térségekkel, és legyen mit kínálni, ezért minden attól függ, mennyi anyagi támogatást tudunk szerezni különböző for-

rásokból, és ez a fő cél.

3. Ez csapatmunka, de a magam részéről elmondhatom, hogy aktív voltam minden községi akció megvalósításánál. Sok dolog megoldási fázisban van, és az eredmények csak a jövőben lesznek láthatók.

4. Az élet egyre drágább, infláció van, drágul az élelmiszer, az üzemanyag, az energia. Ez az egész világot érinti, és sajnos, negatív hatással van a mi községünkre is, és nem kerülhetjük el. Ahhoz, hogy továbbra is biztosítsuk a község zavartalan működését, néha olyan intézkedéseket is el kell fogadnunk, amik nem tetszenek. Ellenkező esetben ezt mindannyian megérezzük, és az sem fog tetszeni.

Gunár Lajos 61 éves. Jelenleg fia építkezési cégében dolgozik. Hosszú évek óta a helyi romatelep vajdája.

Az én motivációm a képviselői jelöltségre a romatelepünk, de a falunk polgárainak is a támogatása volt, akik kérték, képviseljem őket és védjem a jogaikat. Nemcsak a jogokat, hanem a köteleességeket is. Az is fontos volt, hogy kiépített kommunikációm és kapcsolataim vannak a roma kisebbséget támogató intézményekkel. Azt szerettem volna, hogy valaki képviselje a községünket az önkormányzatban, tekintettel a romák számára, akik a falunkban élnek. Prioritásaim a következők:
Megoldani az ivóvíz problematikáját a tele-

pen, de egyúttal a vár számára is.

Megoldani a táborban a telkek problémáját. Dolgozni a fiatalokkal és együttműködni a községi központtal.

Foglalkozni az idősekkel.

Együttműködni a többi képviselővel, hogy megoldjuk a falunk gondjait.

Továbbá együttműködni az állami intézményekkel, pl. a roma kisebbségi kormánybiztos hivatalával.

Elégedettségem az önkormányzatban – úgy ötven százalékban vagyok elégedett az eddigi működéssel. Jelenleg nem tudom konkrétan megnevezni, mit sikerült elérni, vagy felsorolni az eredményeket, mert az én említett prioritásaim közül az ifjúsággal és az idősekkel való munka indult el, és meg-

kezdődött az együttműködés a községi központtal.

Az adó- és illetékemelésről községünkben az a véleményem, hogy ötven százalékkal megemelni minden összeget és díjat elég sok, főleg a nyugdíjasoknak, akiknek alacsony a nyugdíja vagy azoknak, akik anyagi szükség helyzetben vannak és segílyt kapnak. De szintén megértem a községet is, hogy kevés pénzünk van a mindennapi kiadásokra vagy a beruházásokra. De az említett polgároknak, vagyis az időseknek, nyugdíjasoknak és a szociálisan hátrányos helyzetű lakosoknak adhatnánk valamilyen kedvezményt.

Gabriela Jobbádová – 41 éves, független jelölt. 18 éves kora óta az egészségügyben dolgozik, több mint 20 éve mentősként. A választások után polgármester-helyettes lett.

1. Azért döntöttem úgy, hogy jelöltetem magam a községi képviselő-testületbe, mert a közügyekben való részvételt a polgárok számára végzett szolgáltatnak tartom és érzem. Itt születtem, itt nőttem fel, szeretem a falunkat, és mindent megteszek azért, hogy kellemes otthona legyen minden krasznahorkainak.

2. A prioritásaim közé ebben a választási időszakban az alábbiakat nevezném meg: -összetartozás

-tiszt és kellemes környezet kialakítása a lakosaink számára, a község közterületeinek rendbetétele -kölcsonös segítség – az időseknek és mindenkinek, aki segítségre szorul – akár jó szóval vagy kisegítéssel az egyes házimunkákban -a helyi temető karbantartása -a helyi utak javítása

-a nyugdíjasklub felújítása, csatlakozás a vízvezetékhez, az eskettető terem felú-

jítása, a hulladékgyűjtő udvar állandó működésének bevezetése

-előkészületek az idegenforgalom újjáélesztésére a községünkben a vár megnyitása után

-a helyi kemping helyreállítása – felújítás a lehetőségek szerint -különböző községi, kulturális- és sportrendezvények szervezése minden korosztály számára.

3. Egy évvel a posztra való megválasztásom után úgy gondolom, hogy a falunknak „restartra” volt szüksége, és jó irányba indult. A fent említettek közül teljesült vagy megoldási szakaszban van néhány általam említett prioritás.

A kulturális- és sportbizottság elnökeként a funkcióba lépésemtől kezdve a bizottsági tagokkal együtt, a falu égisze alatt igyekszünk teljes mértékben a különböző rendezvények szervezésének szentelni magunkat, ez maximális erőfeszítést és odaadást követel, amit köszönök a bizottsági tagoknak és mindenkinek, aki eddig segített nekünk.

Megteszek mindent, és hiszem, hogy a

képviselő kollégáim is, hogy minden közös döntésünkkel hozzájáruljunk a községünk előrehaladásához, fejlődéséhez és népszerűsítéséhez.

4. Ami az emelést illeti, világos, hogy a lakosaink nem fognak neki örülni. Megértem őket. Sokan minimális bért, minimális nyugdíjat kapnak, és szociálisan hátrányos helyzetűek. Ennek ellenére azt gondolom, hogy az adó- és illetékemelés jelenleg elengedhetetlen. Krasznahorkaváralján a szemétszállítási díj az egyik legalacsonyabb a környéken, ami távolról sem fedezi a hulladékszállítás költségeit. Véleményem szerint minden lakosnak egyenlően kellene hozzáállnia az adók és illetékek megfizetéséhez. Arra gondolok, hogy vannak lakosok, akik teljesítik a kötelezettségeiket, és van a másik csoport, akik nem fizetik az illetékeket. Ebből világosan látszik, hogy a polgár, aki tisztességesen fizet, felteszi a kérdést: nekünk muszáj fizetnünk, másoknak meg nem? Ez a probléma már elég régóta fennáll, de remélem és hiszem, hogy sikerül megoldanunk.

Prékop Katalin 52 éves, magánvállalkozóként dolgozik a vendéglátásban több mint 20 éve. Az önkormányzatban második választási időszakban tevékenykedik.

1. Aggaszt és régóta aggasztott a falu iránti érdektelenség, úgy a polgárok, mint az általuk választott képviselők részéről. Aggaszt és aggasztott, hogy a községünk stagnál, hogy nem működnek az alapvető szolgáltatások, amiket az önkormányzatnak biztosítania kell a polgárai számára. Hogy nem törődünk a közterületekkel, nem újítjuk fel a községi tulajdont (pl. a kempinget), sem a műemlékeket (pl. a nyugdíjasklub épületét). Hogy nem adunk be pályázatokat vissza nem térítendő támogatásokra, nem figyeljük a pályázati kiírásokat és nem reagálunk a község szükségleteire.

Tudom, hogy a felsoroltakat mind meg lehet oldani, hogy sok mindennek, amit többen problémának tartanak, megvan az egyszerű megoldása – és ez motivált arra, hogy megnyerjem a polgárok bizalmát és bebizonyítsam, ha van akarat, egyetlen probléma se megoldhatatlan. Tudom, hogy a közügyeket jobban és főleg helyesebben is lehet kezelni, ezért kötelességem volt jelöltenni magam. Tudom, mit jelent a közügyeket a személyes elé helyezni. Mivel már azelőtt is foglalkoztam közügyekkel, hogy képviselő lettem. Mert fontos nekem a községünk. És ha egy kicsit is képes vagyok hozzátenni a közöshöz, akkor kötelességem szolgálni a polgárokat.

2. Ahogyan az előző válaszomban jegyeztem, a prioritásom az alapvető lakossági közszolgáltatások: a hatékony hulladékgazdálkodás, működő hulladékgyűjtő udvar és a szeparálás megszervezése – úgy, hogy a falu megtakarítson. Eredetileg szerettem volna elérni a szemétszedés igazságos díjazását is, pl. mennyiségi gyűjtés bevezetésével, ez azonban nem sikerült. Szükséges a kamerarendszer elhelyezése a temetőben. Előzetesen már egyeztetve volt a projekt, az árajánlatok is a rendelkezésünkre álltak. A polgárok biztonságának és kényelmének prioritásnak kellene lennie az önkormányzat számára. Megemlíteném a csatornázás és a szennyvíztisztító felújítását, illetve bővítését is. A községi tulajdon leltározásakor ellenőriztük a tisztító állapotát (és felszereltségét) és meg voltunk döbbenve. Az alapvető megoldás a községi tulajdon átruházásról szóló, vízművekkel kötött szerződés megnyitása és ártérítéské. Új feltételeket kell megállapítani. Be kell fejezni a csatornázást azon polgárok részére, akik a falu vezetésének eredeti döntése miatt diszkriminálva vannak és voltak, és nincsenek rákötve. Ezután szeretnék segíteni anyagi

támogatást szerezni a kemping felújítására, jó projektet készíteni. Állandó és szezonális munkahelyek létesülnének – a kemping építése és a működtetése során is. A kemping hatalmas előny lesz a falunk számára, azon kívül, hogy nem kis bevételek folynak majd be a községi pénztárba. A faluban hatalmas kulturális és természeti lehetőségek vannak, ügyes mesteremberek és szakemberek, rengeteg művelt lakos, nem kevés elszánt és tetterkész polgár, és ezt ki kell használni. El kell készíteni és jóváhagyni a falu nevezetességeinek jegyzékét, mert így könnyebb lesz haladni a felújításukkal, felkérni más intézményeket az együttműködésre, és könnyebben szerezhetők anyagi források a megmentésükre és helyreállításukra. Ezzel szintén munkát adhatunk az embereknek, esélyt a munkanélkülieknek, az ügyes mestereknek, de megmentünk egy darabka történelmet is. Nagy szerencsénk van, hogy öt nemzeti kulturális műemléken kívül további történelmi érdekességeink is vannak, pl. a kaszt – azelőtt marhaitató (a Vár és a Hársfa utca sarkán), a nyugdíjas-klub épülete (azelőtt a tisztségviselői kar egyik tagjának háza), az Andrassy Dénes és Franciska tiszteletére emelt márványtábla, a kőhíd és egyebek, akik megérdemlik a figyelmünket, és azt is, hogy tájékoztató táblákkal lássuk el és népszerűsítsük őket. Végül örülnék annak, ha ebben a választási időszakban elérnénk, hogy a fontos döntéseknél szakmai és konstruktív vitát folytassunk, és ne "ad hoc" döntések szülessenek, illetve hogy a képviselők kellően mérlegelnék a döntések önkormányzatot érintő következményeit.

3. Sikerült elérnünk, elérnem, hogy megszűnik a hulladékgyűjtő udvar melletti illegális szemétlarakok – még az előző választási időszakban kidolgozott és benyújtott javaslatom alapján. Bár a község nem magától teszi ezt meg, az illetékes hatóság rendelte el, de ennek eredménye lesz a talaj helyreállítása és a vízfolyás kitisztítása. Az illegális szemétlarakok megszüntetésére a környezetvédelmi alaptól hozzájárulás igényelhető, néhányszor felhívtam erre a figyelmet, nem kellett megvárunk az állami szerv utasítását. Dobsinának idén sikerült több mint 206.000,- eurót szereznie az illegális lerakat felszámolására.

Örülök (és elégedett vagyok), hogy az idegenforgalmi és propagációs bizottságban olyan emberek jöttek össze, akik szeretnének is tenni valamit a faluért és annak előrejutásáért. Már volt néhány hasznos javaslat, ezeket egyelőre, pénzühiány miatt nem sikerült megvalósítani. A bizottság egyik tagjával elkezdtek kidolgozni az idegenforgalom fejlesztésének koncepcióját és konkrét tervet, amiket jövőre meg

lehetne valósítani. Egy másik bizottsági taggal együtt részt vettünk egy határon átnyúló együttműködési programról (Interreg SK – HU) szóló workshopon (iskolázáson), ahol kapcsolatba léptünk több szervezettel, és amelynek segítségével, reméljük már a jövő évben, reagálni tudunk a pályázati kiírásokra.

A képviselőkkel közösen elfogadtunk több döntést, némelyikkel elégedett vagyok, némelyikkel viszont nem, pl. a község eladósodásával – hitel felvételével, a jelenlegi nem könnyű helyzetben.

Képviselőként csak ragaszkodni tudok az előző választási időszakból maradt „élő határozatok” teljesítéséhez – ilyen a vízmű kollaúdálása, a vízvezeték egyik ágának kollaúdálása a romatelepen, a hulladékgyűjtő udvar villamosítása vagy a kamerarendszer bővítése – és ezt is teszem. A képviselő-testület, mint a falu törvényhozó testülete határozatokat fogadhat el, és ellenőrizheti azok végrehajtását. Volt egy találkozó az egyik közlekedésmérnök szakemberrel, aki elkészíthetné a falu teljes zonációját a közlekedési jelzésekkel együtt. Egyelőre ez a terv is halasztódik, az anyagiak hiánya miatt.

4. Az adóemelés nem népszerű intézkedés. Az illetékek összegét fokozatosan is emelhetjük volna, talán kevésbé hirtelen, az előző években, de ez a választások előtt persze nem hozott volna jópontokat.

Az igazság az, hogy a községnek kevesebb bevétele van az adókból, és nem sikerült behajtani a régi követeléseket sem. Eddig egyáltalán nem volt takarékoskodás, szó szerint pazarolták a közpénzeket, és nagyon nem hatékonyan költötték el a pénzt a községi kasszából. Kétségtelen tény, hogy infláció van, emelkedtek az energiaárak, az építési anyagok, a termékek és szolgáltatások árai, amiket a falunak biztosítania kell. Sajnálom, hogy nem tanultunk meg – eddig – spórolni, és attól tartok, hogy erre a közeljövőben ráfizetünk.

A hulladékszállítási díj utoljára 2019-ben emelkedett, miközben a szállító cég nekünk minden évben emelte a szolgáltatás árát.

Személy szerint azt gondolom, hogy az adók és illetékek emelése előtt először a felesleges kiadásokat kellett volna meghúzni, hatékonyabbá tenni az adóbeszedést, határozott intézkedések elfogadásával.

Az EU-ba való belépésünk után elfogadott törvény megakadályozza, hogy a községek a hulladékgazdálkodás költségeit más anyagi forrásokból fedezzék. Bár a törvény jelenleg sem engedi ezt meg, bevett gyakorlatnak számít, miközben az önkormányzatok „ráfizetnek” a költségvetésükből a hulladékgazdálkodásra, és így vagyunk ezzel mi is.

A szemétszállítási díj emelésére befolyással volt a biológiai hulladék gyűjtésének kötelező bevezetése is, és 2024.1.1-től egy újabb vár ránk – a vegyes kommunális hulladék lerakóba helyezés előtti kötelező mechanikai-biológiai kezelése. Már az előző választási időszakban felhívtam néhány-szor a figyelmet a mennyiségi hulladékgyűjtés lehetőségére és a szemétszeparálás mértékének növelésére – az igazságos il-

letékfizetés bevezetése érdekében. Mert az átalány (pausz) szemétdíj-fizetésnél a polgár nem tudja befolyásolni a saját illetékének nagyságát, ugyanakkor csökkenti a motivációt a hulladék osztályozására, mivel a felelősségteljes polgár ugyanannyit fizet, mint az, aki nem szeparál. A többi illetéknél, a vállalkozók esetében nem vagyok az emelés ellen, örülnék viszont kedvezményeknek, illetve könnyítésnek

a lelkiismeretes polgárok, a nyugdíjasok részére. Ezzel összhangban véleményeztem az általános érvényű rendelet (VZN) tervezetét is.

(Megjegyzés: A kérdésekre válaszoló képviselő egyben a községi újság főszerkesztője is. A képviselőknek feltett kérdéseket az újság szerkesztőjével közösen alakították ki és stilizálták.)

Tibor Tóth 51 éves, menedzserként dolgozik egy családi cégben. Korábban 30 évig a rendőrségi testületben dolgozott, legutóbb osztályvezetőként.

1. Az előző választási időszakban is képviselő voltam, és mivel úgy érzem, még nem teljesítettem a küldetésemet, újra jelöltettem magam független képviselőként. Fő motivációm a lakosok támogatása volt, akik az előző választási időszakban támogattak, kommunikáltak velem, tájékoztatást kértek az önkormányzat működéséről és tevékenységéről vagy a „várunk” felújításával kapcsolatban. És természetesen, szeretem a köz érdekében végzett munkát.

2. Prioritások? Természetesen a község technikai infrastruktúrája – utak, járdák, közvilágítás – kiépítésének befejezése. Ezek olyan dolgok, amik elengedhetetlenek a községi belterületek komfortos használatához úgy a hazaiak, mint a látogatók vagy turisták számára is. Ez ugyan nagy és megterhelő befektetés a község számára, a másik oldalon viszont viszonylag hosszú időre szól. Ezeknek az alapvető követelményeknek a teljesítése után kezdhet a falu további beruházásokba, mint például a közösségi létesítmények (kulturális, sport, társadalmi vagy szociális). Nem utolsósorban a községnek fel kell

készülnie a „várunk” megnyitására (egyszer meg kell nyitni, mégha a SZNM halasztotta is az időpontot) és ezzel a turisták özönére is. Nem nyújthatjuk csak a kezünket a parkolódíjak szedésekor, hanem a turistáknak/látogatóknak valami többet kell kínálnunk, például valamilyen attrakciókat, tanösvényeket, ismeretterjesztő táblákat, és vonzóvá tenni nemcsak a várunkat, hanem a falut és a környéket is. Személy szerint idén például a DPD céget szolgáltattam meg csomagátvevő boxok, a futárszolgálatok által szállított csomagok kiadóhelye elhelyezésének ügyében. Ez a szolgáltatás bizonyára hasznos lenne a munkába járó lakosok vagy azok számára, akik nem tartózkodnak folyamatosan otthon, és kihasználják a hagyományos üzleteken kívüli vásárlás lehetőségét. Ezeknek a polgároknak az érdekében szeretném elérni egy bankautomata kihelyezését, valamint a községi hangosbemondó szolgáltatásainak SMS vagy e-mail formában történő biztosítását. Min kellene változtatni? Úgy gondolom, a község lakosokkal szembeni hosszú tétlenkedése után végre megmozdult valami, ami látható a községi hivatal és az önkormányzat mellett működő bizottságok tevékenységén is, és azt gondolom, jó irányba haladnak. Elengedhetetlen viszont a község általános érvényű rendeletei többségének megváltoztatása

vagy frissítése a falu rendes és törvényes működése érdekében. A jó hír az, hogy új főellenőrünk van, aki ezekben a dolgokban a segítségünkre lesz, mivel tapasztalt és szakmailag rátermett.

3. Egy év a polgárok szemszögéből hosszú idő. A polgármester vagy egy önkormányzati képviselő szempontjából viszont nagyon rövid idő az olyan nagyobb projektek megvalósításához, ami az emberek számára is észlelhető/látható. Ez aprólékos munka, többnyire az irodai számítógép mögött, végtelen egyeztetéssel az illetékes hivatalokkal és szervezetekkel. Teljesen más, amikor valaki a saját udvarán dolgozik, az nem olyan, mint amikor az önkormányzat és a köz érdekében lép fel.

4. Fájdalmas lesz, de nem váratlan. Így tudnám értékelni. Kár ebben az ügyben az áremelkedésekre, bérekre, költségekre vagy inflációra hivatkozni. Nem hiszem, hogy létezik olyan ember, aki ne tapasztalná az illetékek növelését az élet minden területén. Egyszerűen nem kerülhetjük ezt el az adók és szemétszállítási illetékek esetében sem. Elengedhetetlen a falu működésének biztosítása szempontjából, de ígérem, hogy az egyes illetékek emelésének meghatározásakor a község és a képviselő-testület maximálisan körültekintően fog eljárni.

2023-as parlamenti választások

Az előrehozott parlamenti választás 2023. szeptember 30-án zajlott. 3 007 123 szavazópolgár vett részt a választáson, ami 68,51%-os részvételt jelent. Az első helyen a Smer-SD végzett 22,94 százalékponttal. A következő a Progresívne Slovensko (17,96 %), a Hlas-SD (14,70%), az OĽaNO a priatel'ia koalíció (8,89 %), a KDH (6,82 %), az SaS (6,32 %) és az SNS (5,62 %). A Smer-SD, a Hlas-SD és az SNS alakított kormányt. A parlamentben együtt 79 szavazatuk van.

Krasznahorkaváralja a következőképpen szavazott:

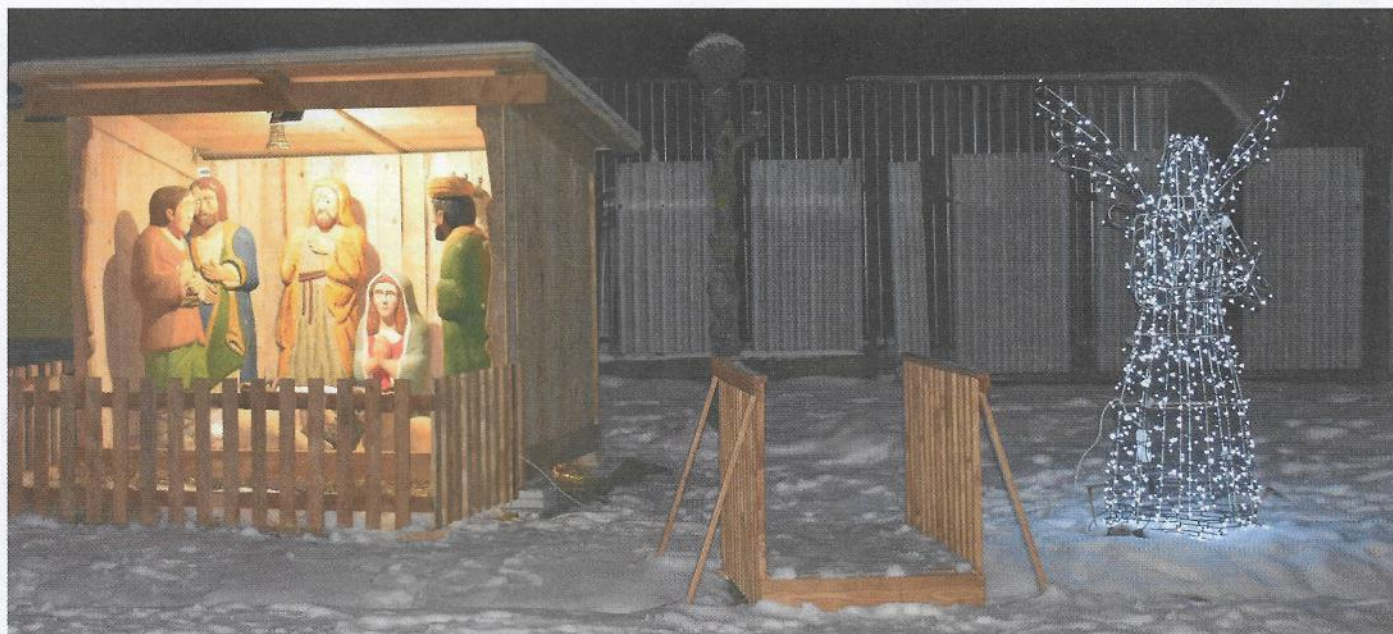
1. Pirátska strana - Slovensko 5 szavazat
2. PRINCÍP 0 szavazat
3. Progresívne Slovensko 85 szavazat
4. SPOLOČNE OBČANIA SLOVENSKA 0 szavazat

vázat

5. OĽaNO A PRIATELIA: OBYČAJNÍ ĽUDIA (OĽANO), NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI (NEKA), NOVA, SLOBODNÍ A ZODPOVEDNÍ, PAČIVALE ROMA, MAGYAR SZÍVEK a Kresťanská únia a ZA ĽUDÍ 261 sz.
6. Komunistická strana Slovenska 4 sz.
7. Maďarské fórum, Občianski demokrati Slovenska, Za regióny, Rómska koalícia, Demokratická strana 6 sz.
8. Vlastenecký blok 0 sz.
9. Modrí, Most - Híd 9 sz.
10. SPRÁVODLIVOSTI 0 sz.
11. Slovenské Hnutie Obrody 1 sz.
12. Sloboda a Solidarita 28 sz.
13. SME RODINA 20 sz.
14. MySlovensko 0 sz.
15. Slovenská národná strana 19 sz.

16. SMER - sociálna demokracia 137 sz.
17. HLAS - sociálna demokracia 87 sz.
18. SZÖVETSÉG - Magyarok. Nemzetiségek. Régiók. | ALIANCIA - Maďari. Národnosti. Régióny 161 sz.
19. SRDCE vlastenci a dôchodcovia - SLOVENSÁ NÁRODNÁ JEDNOTA 2 sz.
20. SDKÚ - DS - Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana 0 sz.
21. Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko 7 sz.
22. Demokrati 17 sz.
23. Kresťanskodemokratické hnutie 4 sz.
24. KARMA 0 sz.
25. REPUBLIKA 37 sz.

A szavazásra jogosult 2098 polgárból 906 fő vett részt a választáson, a leadott érvényes szavazatok száma 889 db volt.

Rövid hírek

2023.9.22-én az Ifj. Gróf Andrássy Gyula Alapítvány meghívására falunk küldöttsége részt vett az id. Andrássy Gyula születésének 200. évfordulója alkalmából szervezett konferencián a magyarországi Gödöllőn. A rendezvény a magyar Versailles-ként ismert királyi kastélyban zajlott. Gödöllő város polgármestere a mi falunk, valamint Csík-szentkirály község és Budapest I. kerület polgármesterével együtt a konferencia vendégei voltak. Rövid üdvözlő beszédek után a történészek, a fegyveres erők lelkészei, a volt külügyminiszter, amerikai nagykövet, az Osztórák Tudományos Akadémia professzora és mások vették át a szót, akik érdekes előadásokkal fokozatosan beavatták a jelenlévőket a kiváló államférfi, id. Andrássy Gyula gróf életébe és politikai karrierjébe. Falunkat a polgármester mellett a községi hivatal két munkatársa, Daniel Freivolt képviselő, valamint a helyi Csemadok nevében Szarka Tibor és Baffi Lajos képviselték.

A községi önkormányzat képviselői a szeptemberi ülésen – **2023.9.26.** – jóváhagyták a Csermosnya mikrorégió községei társulása gazdasági és szociális fejlesztési tervének programját a 2023-2030-as évekre.

Október folyamán a falu felhívással fordult a lakosokhoz, hogy kapcsolódjanak be a legszebb kifaragott tők címéért folyó versenybe. A megmérettetésbe (csak) három résztvevő jelentkezett, a legszebb tökfárgást ifj. Marika Magyarová nevezte be (a képen).

A hála és a tisztelet jeleként az idősek hónapja alkalmából a községünk **10.18-**

án ünnepi összejövetelt szervezett a falu idősebb lakosai részére a helyi kultúrházban.

Az **októberi hónap** során javult a falu alapvető műszaki infrastruktúrája – ebben az esetben a romatelepre vezető út és a futballpályára vezető út egy részének megvalósításáról van szó.

A községnek erre a beruházásra vissza nem térítendő anyagi hozzájárulást szavaztak meg a uniós régiófejlesztési alapból. 2022 márciusában választották ki közbeszerzésen a kivitelezőt. Mivel azóta megemelkedtek az építőanyagok árai, a kiválasztott kivitelező csak az eredeti szerződéses összeg növelése után valósította meg a munkát. Az eredeti összeg 98.119,20 € volt, az emelés 14.686,80 €-t tett ki. Ebből a falu, az Emberi erőforrások operatív program irányító hatósága általi szerződés-kiegészítés jóváhagyását követően saját forrásból kifizetett 7.216,92 €-t, azaz 95% volt a külső forrás és 5% a község önerése.

2023.10.20-án a Kassa Megyei Önkormányzat képviselői jóváhagyták a Gömör kerékpár-desztináció koncepcióját. A dokumentum tartalmazza a kerékpáros turizmus fejlesztésének tervezett beruházásait és tevékenységeit 2024 és 2030 között a Rozsnyói járásban, az előzetes költségek tízmillió eurót tesznek ki. A legjelentősebb beruházás a több mint 50 km hosszú Gemer Trail elnevezésű kerékpárút lesz. Elsőként a Rozsnyót Krasznahorkaváraljával összekötő szakasz fog megépülni.

2023.10.24-én sajtónap zajlott a krasznahorkai várban. A megjelent újságírókat Branislav Panis, a SZNM vezérigazgatója,

Máté Tímea, a Betléri Múzeum igazgatója és Peter Vaňo építész tájékoztatta a munkálatokról, Kún István polgármester pedig a község intézkedéseiről nyilatkozott a szükséges eljárások keretében.

2023.11.11-én került megrendezésre a „nemzetközi asztalitenisz torna” 10. évfolyama, melynek keretében ismét összemérték erejüket a mi STK Sokol csapatunk és a magyarországi Dédestapolcsány község pingpongozói. Az arany- és ezüstérmes helyezést a vendégek nyerték el, a bronz itthon maradt.

A helyi képviselő-testület ülésén **2023.11.13-án** a képviselők megszavazták a 100.000,- eurós hitelfelvételt beruházási és tőkeberuházási kiadásokra, valamint 50.000,- eurót folyó kiadásokra. A hitel visszafizetésének ideje 10 év.

2023.11.15-én emlékünnepe zajlott a rozsnyói történelmi városházán Andrássy Franciska grófné emlékművének Rozsnyóra való visszahelyezése 30. évfordulója alkalmából. A szobor Krasznahorkaváralján, a mauzóleum előtt volt elhelyezve, éppen 20 évig.

A községi önkormányzat ülésén, **2023.11.28-án** a képviselők jóváhagyták a roma közösség kulturális, szociális szükségleteinek támogatására és a rendkívüli helyzetek megoldására nyújtott támogatásról szóló szerződést, amely alapján a SZK Kormányhivatala 15.000,- eurós támogatást ad a községnek a helyi romatelepi vízművének felújítására, illetve kritikus állapotának megszüntetésére.

„A krasznahorkai vár alatti alapiskola tanulóinak ecsetjével” című vándorkiállítás **2023.12.6-10.** között bemutatkozott a Betléri Múzeumban.

Ünnepség az idősek tiszteletére

2023.10.31-én zajlott az idősek tiszteletére szervezett rendezvény a krasznahorkaváraljai romatelepi közösségi központjában. A szervezők a krasznahorkaváraljai szociális terepmunkások és a közösségi központ voltak a kulturális- és sportbizottság égisze alatt. A rendezvényen körülbelül 20 idős polgár vett részt, köztük négy jubiláns is. A rendezvényt Kún István, a község polgármestere nyitotta meg ünnepi beszédével. Beszédet mondott Gunár Lajos is, aki jutalomban részesített néhány idős lakost a közösségért végzett többéves munkájáért. A műsorban felléptek a gyerekek a magyar tannyelvű óvodából és alapiskolából, valamint Maroš Rusňák (hegedű) és Eduard Zubatý (harmonika) zenés előadásával szerepelt. Az egész rendezvény jó hangulatban telt. A célja az volt, hogy kellemesebbé tegye a romatelepi idős polgárainak kulturális és közösségi életét.

Anyakönyvi adatok

A Tt. 18/2018 számú, a személyes adatok védelméről, valamint egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló törvény értelmében Krasznahorkaváralja község csak a születések, házasságkötések és elhalálozások számát teszi közzé a községi újság legutóbbi számának megjelenése óta eltelt időszakra vonatkozóan (az adott naptári negyedéven). A legutóbbi kiadástól október végéig a számok a következők:

Odpovede (poslancov) na otázky a príhovor (starostu, či kohokolvek iného) sú autorskými textami a zároveň aj slobodným prejavom jednotlivca, preto do nich redakcia nezasahovala.

A képviselők válaszai és a polgármester beszéde szerzői szövegek, egyúttal egyéni véleménynyilvánítások, ezért a szerkesztőség nem változtatott rajtuk.

Život pod hradom – Váraljai Hírmondó

Vychádza štvrtročne/Megjelenik negyedévente.

Vydáva Obec: Krásnohorské Podhradie / Kiadja a Krasznahorkaváraljai Községi Hivatal,
Hradná 156, 049 41, Krásnohorské Podhradie, IČO: 00328421.

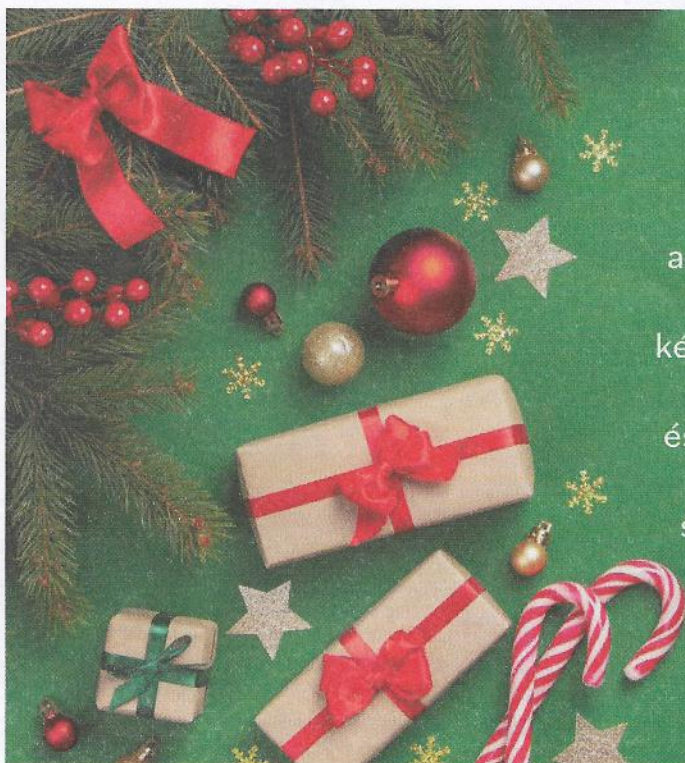
Číslo telefónu: +421 58 732 54 31, + 421 58 732 64 94.

Email: obec@obeckrasnohorskpodhradie.sk, zivotpodhradom@gmail.com

Šéfredaktor/Főszerkesztő: Katarína Prékopová,

Redakcia/Szerkesztőség: Ivett Prékop (redaktor, preklady, fotografie/szerkesztés, fordítás, fotók), Jessica Freivoltová (redaktor, grafická úprava/szerkesztés, grafikai előkészítés)

Fotografie v tomto čísle/A fotók ebben a számban: Prékop Ivett, Kmotrik Péter, Ladislav Mikula, Orosz Örs, rozsnyovidek.sk, Banické múzeum Rožňava, ŽPH. • Grafika a tlač: VIP digital, s.r.o. ISSN: 1338-0222, EV: 3784/09

Kedves Polgárok, Kedves Olvasók,
reméljük, hogy ebben a karácsonyváró
időszakban örömet szerzünk Önöknek
a községi újság legújabb számával, és hogy
lapunk a közelgő ünnepekre való békés
készülődés közepette érkezik. Mindenkinek
kellemes karácsonyt kívánunk a családjá
és szerettei körében, az új évben pedig sok
boldogságot, szeretetet, egészséget,
sikereket a magánéletben és a munkában!

A szerkesztőség